Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

…ПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…1921 оной …21-нэй гарана | № 55 (14166) | 1976 оной мартын 5, пятница | Сэн 2 мунгэн.

Манай съездын баталан абаха шиидхэбэринүүд шэнэ үйлэ хэрэгүүдэй орьёлон бадаралгада туйлай ехэ хүсэ олгохо байна. Тэдэниие бэелүүлхэ гээшэ ***коммунист*** *бүхэнэй, партийна организаци бүхэнэй, мүн манай бүхы партиин нэрэ хүндын хэрэг болоно.*

(КПСС-эй XXV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлһээ).

…СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ 1976-1980 ОНУУДТА ХҮГЖӨӨХЭ …ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮД» ТУХАЙ КПСС-эй ЦК-гай ПРОЕКТ ТУШАА

…Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын

ТОГТООЛ

…СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай элидхэл шагнажа, зүб…хэлсээд, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд иигэжэ ТОГТООБО:

…бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын үедэ бүрин һайшаагдаһан СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдые баталха.

…Гол шэглэлнүүдые хүтэлбэри болгон, СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэб зохёохо хэрэг хангахыень СССР-эй Министрнүүдэй Со…дурадхагдаба. Тиихэдээ тэрэниие жэл бүхэнөөрнь ба СССР-эй министерствэнүүд, зургаан болон союзна республикануудаар хубааха юм.

…Арбадахи табан жэлэй түсэб зохёоходоо, КПСС-эй XXV съезд дээрэ, союзна республикануудай компартинуудай съезднүүд дээрэ, хизаарнуудай, областьнуудай, городуудай, …онуудай партийна конференцинүүд дээрэ, партийна эхин организацинуудта, ажалшадай суглаанууд дээрэ, хэблэлдэ, тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, инженернүүд…н технигүүдэй, наука болон соёл культурын ажал ябуулагшадай бэшэгүүд дотор хэлэгдэһэн дурадхалнуудые хараадаа абаха.

…СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэбэй проектые 1976 оной сентябрьда СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табихыень СССР-эй …нистрнүүдэй Соведтэ даалгагдаба.

…Социалис экономикые хүгжөөхэ шэнэ табан жэлэй түсэб зохёолго ба бэелүүлгэ хадаа бүхы партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой, ажахын организацинуудай ажахын-поли…скэ шухалын шухала зорилго гэжэ КПСС-эй XXV съезд тоолоно.

…ВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС …АРТИИН XXV СЪЕЗД ТУХАЙ

…ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

…ветскэ Союзай Коммунис партиин …съезд мартын 3-да Москвада Кремль…Съезднүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ үр…үүлбэ.

…өөнэй заседани дээрэ «СССР-эй ара…ахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ …эглэлнүүд» гэһэн СССР-эй Министр…й Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. …ЫГИНАЙ элидхэл зүбшэн хэлсэлгэ үр…ээ.

…э нүхэдүүд үгэ хэлээ: Н. В. ГОЛ…-СССР-эй хүндэ индустриин пред…нуудые барилгын министр, А. И. ШИ… — КПСС-эй Саратовска обкомой нэ… секретарь, Л. Д. КАЗАКОВ — Бай…арай түмэр харгы барижа байһан …-дахи барилга-хабсаралгын поездын …агшад болон бетонщигуудай бригадир, Эрхүүгэй область.

…легадууд болон айлшадаар халуунаар …ка, иимэ нүхэдүүд съездые амарша… Уильям КАШТАН — Канадын Комму…ртиин Генеральна секретарь, Хесус …А — Венесуэлын Коммунис партиин …льна секретарь, Хорхе Дель ПРАДО …угай Коммунис партиин Центральна …дэй Генеральна секретарь.

…үлээрнь нүхэр А. Н. Косыгинай элид…үбшэн хэлсэлгэдэ иимэ нүхэдүүд ха…: М. А. ПРОКОФЬЕВ — СССР-эй гэ…й министр, А. У. МОДОГОЕВ — …-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи сек…, Н. Н. ТАРАСОВ — СССР-эй хүнгэн …ленностиин министр, М-С. И. УМАХАНОВ — КПСС-эй Дагестанай обкомой нэгэдэхи секретарь.

Үдэшын заседани дээрэ иимэ нүхэдүүд үгэ хэлээ: П. С. ФЕДИРКО — КПСС-эй Красноярска крайкомой нэгэдэхи секретарь, А. И. КОСТОУСОВ — СССР-эй станок бүтээлгын ба инструментальна промышленностиин министр, Е. В. ШПАКОВА — Куйбышевска «Россия» гэжэ шоколадна фабрикын директор, М. П. ТРУНОВ — КПСС-эй Белгородско обкомой нэгэдэхи секретарь.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн элидхэл тушаа үгэ хэлэлгые болюулха гэһэн шиидхэбэриие съезд абана.

Нүхэр А. Н. Косыгин делегадуудай, айлшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Съезд «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай проект тушаа тогтоолые нэгэн дуугаар баталан абаба. Съездээр баталагдаһан комиссиин үмэнэһөө Белоруссиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр П. М. Машеров тогтоолой проектые дурадхаа.

Съездын нэрэ дээрэ олон тоото рапортнууд, бэшэгүүд орожо үргэлжэлһөөр. Предприятинуудай, организацинуудай, барилгануудай, колхозууд болон совхозуудай коллективүүд, Совет Армиин ба Флодой сэрэгшэд халуун амаршалгануудые хүргэнэ, ажалайнгаа амжалта болон туйлалтанууд тухайгаа мэдээсэнэ.

НҮХЭР А. Н. КОСЫГИНАЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ ҮГЭ

Нүхэдүүд делегадууд!

Советскэ Союзай арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй проектые үнэхөөрөө бүхы арадай зүбшэн хэлсэлгын дүнгые мүнөөдэр съезд гаргаха байна. Энэ зүбшэн хэлсэлгэ хоёр һара хахадһаа үлүү саг соо үргэлжэлөө. Энэ асуудалаар съездын баталан абаха шиидхэбэринүүд манай обществын ажабайдалда туйлай ехэ удхашанартай байха юм: тэдэ шиидхэбэринүүд шэнэ табан жэлдэ коммунизмын материально - техническэ үндэһэ һуури байгуулха талаар партиин, арадай бэелүүлхэ социально-экономическа политикын, бүхы ажал ябуулгынь уг үдхые тодорхойлхо байна.

Съезд дээрэ үгэ хэлэһэн бүхы нүхэдүүд съездын үзэмжэдэ Центральна Комитедэй табиһан гол шэглэлнүүдэй проектые нэгэн һаналаар дэмжэжэ, үндэр сэгнэлтэ үгөө. Съездын комиссиин оруулһан заһабаринуудтайгаар проект делегадуудта хүбаагданхай. Энэ документ дотор гол шэглэлнүүдэй проектые орон доторнай зүбшэн хэлсэжэ эхилһэн түрүүшын сагһаа хойшо партиин Центральна Комитедэй хэһэн ехэ хүдэлмэриин дүн ниитэлэгдэн харуулагдана. Съездын урда тээ Полигбюрогой тусхай комисси байгуулагдажа, союзна республиканuудай компартинуудай съезднүүд дээрэ, партийна конференцинүүд дээрэ оруулагдаһан, хэблэлдэ, эрхэтэдэй бэшэгүүд соо хэлэгдэһэн дурадхалнуудые XXV съезд дээрэ делегадуудай хэлэһэн дурадхалнуудтай хамта ЦК-гай проектдэ оруулха дурадхалнуудые хаража үзөө. ЦК-гай проектдэ оруулагдаха заһабаринууд съездын комиссиин үзэмжэдэ табигдаа. Комисси эдэ дурадхалнуудые хаража үзөөд, танай баталамжада табина.

Делегадуудта хүбаагдаһан документ дотор ороогүй хэдэ хэдэн дурадхалнууд, нэмэлтэнүүд түбэй газарнуудай ба нютагуудай зохихо органуудаар харагдаад, арга боломжын зэргээр бодото ажал дээрэ хараада абтаха юм.

Манай партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй элидхэлые, съездын баталан абаха Гол шэглэлнүүдые хүтэлбэри болгон, ойрын һаранuудай туршада табан жэлэй түсэб зохёожо дүүргээд, КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин үзэмжэдэ табиха хэрэгтэй.

Шэнэ табан жэлдэ ажахын ехэ ажал ябуулга хэхэ үшарые, ашаг үрые ба шанар бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ зорилготой холбоотой тэрэнэй онсо илгаас хараадаа абажа, ехэ ба орёо хүдэлмэри дүүргэжэ, түсэбэй проектые тогтоогдоһон болзор соо заатагүй табижа дүүргэхэ хэрэгтэй. Энэ ушар хадаа арадай ажахын бүхы эмхинүүдэй һайн гуримтай ажал ябуулгые хангаха шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн мүн.

Табан жэлэй асари ехэ зорилгонуудые бэслүүлхэ хүдэлмэриие эмхидхэхэдээ, эдэ зорилгонуудые арбадахи габан жэлэй туршада манайороной бүхы ажалшадай зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлэй саг үргэлжын эшэ үндэһэн болгохын тула шухала бүхы юумэ хэхэ ёһотойбди.

Совет арадай политическэ нэгэдэл, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно-таряашадай, интеллигенциин ниитэ нэгэн аша туһань, уг зорилгонь болбол арбадахи табан жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ үйлэдбэриин коллектив бүхэнэй бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байһанайнь **(альга ташалга)**, партиин хүмүүжүүлһэн ажахын, инженерно-техническэ, захиргаануудай кадрнуудай тэдэнэй үмэнэ табигдаһан шэнэ зорилгонуудай хэмжээндэ хүрэмэ байлгын, экономическа, научно-техническэ, социальна дэбжэлтын замаар манай Эхэ ороной дабшалтые хурдадхахын гула шэнэ арга боломжонуудые совет эрдэмтэдэй нээжэ үгэхэ байһанай эрхэ нүхэсэлынь болоно. **(Альга ташалга).** Табан жэлэй амжалтанууд шадабари ехэтэй эмхидхэлэй хүдэлмэриин, манай ажахын бүхы һалбаринуудтахи ажал ябуулгада харюусалга ехэтэйгээр хандахын ашаар, гүрэнэй, ажалай журамые нарин нягтаар сахиһанай ашаар, социалис мүрысөөнэй дэлисые, ажалдаа коммунис ёһоор хандахын түлөө хүдэлөөнэй ашаар шиидхэгдэхэ юм.

Нүхэдүүд! Съездын шиидхэбэринүүд, арбадахи табан жэлэй гуршада өөһэдынгөө үмэнэ табиһан зорилгонуудаймнай хэмжээн агууехэ эршэ хүсэ, зориг бадаруулха ёһоороо бадаруулха юм. Тиимэһээ съезд дээрэ партиин табиһан уг зорилгонууд дүүргэгдэхэ гэжэ бата мэдэнэбди. Марксистско - ленинскэ һургаалаар зэбсэгжэһэн, туйлай ехэ политическэ, эмхидхэлэй дуршэлөөр баяжаһан манай Коммунис парти коммунизм тээшэ замые бата найдамтайгаар гаргана. **(Үни удаан болоһон альга ташалга),** тиин тэрэнэй хүтэлбэри доро олонациональна совет арад — зохёон байгуулагша арад, шэнэ байдал мандуулагша арад коммунизм тээшэ дабшана. **(Нэрьемэ, үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалга. Бүгэдөөрэн хүл дээрээ бодоно).**

КПСС-эй XXV съезд дээрэ партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые Эрхирэгэй совхозой хүдэлмэришэд һонирхон уншажа, хоорондоо зүбшэн хэлсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрхирэгэй совхозой ахамад инженер Николай Васильевич Хулугуров хүдэлмэришэдтөө Л. И. Брежневэй элидхэлые уншаад, ойлгуулжа үгэнэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй XXV СЪЕЗД ДЭЭРЭ КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ НҮХЭР А. У. МОДОГОЕВОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

…э нүхэдүүд! Пар…альна Комитедэй …алаар үндэһэлэгдэ…раммна тоосоото … нүхэр Леонид …нев хэбэ. Тэрэ…жэлэй гансашье ма…дын делегадуудай …ын совет хүн бүхэ…сэльхэлэй баяр үүс…анние элирхэйлхэ … олохонь тон бэр…йна. Центральна Ко… КПСС-эй ЦК-гай … секретарь нүхэр …ич Брежнев тол…эй тэрэнэй Полит…тоодын ба гадаа…тикые манай бүхы … совет арад нэгэн һаналаар һайшаана. **(Альга ташалга).**

Энэ, ленинскэ сэсэн мэргэн политикын гайхамшагта аша үрые юһэдэхи табан жэлэй дүнгүүд, мүн шэнэ, арбадахи табан жэлэй асари ехэ түсэбүүд, эб найрамдалай түлөө тэмсэл гэршэлнэ.

Юһэдэхи табан жэлэй үедэ экономическа, социальна томо зорилгонуудые бэелүүлһэнэй үрэ дүнгүүд оронэй зүүн районуудай жэшээ дээрэ эли тодоор харагдана. Партиин үшөө XXIII съезд наймадахи табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд соогоо эдэ районуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түргөөр хүгжөөхэ зорилго табиһаннинь мэдээжэ. XXIV съездын Директивэнүүд дотор энэ зорилго шэнэ хүсэтэйгөөр табигдаһан юм. Манай республикын тодорхой эрхэ байдалда партиин хараа шугамые бэелүүлгэ хадаа арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, шэнэ промышленна предприятинуудые барилгада, мүнөө байһан предприятинуудые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ, үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые техническэ талаар шэнэдхэн зэбсэгжүүлгэдэ зорюулагдаһан капитальна һомололгын жэл бүриин ургалтаар тодорхойлогдоно. Тиигэжэ һүүлэй арбан жэлэй туршада республикын промышленна үйлэдбэриин хэмжээн гурба дахин шахуу ургаа, тиихэдэ машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын предприятинуудай продукци гаргалга 4 дахин ехэ болоо.

Аха дүү арадуудай бүлэ соо, партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолгын, манай оронои бүхы арадуудай — нэн түрүүн агууехэ ород арадай туһаламжын ашаар манай республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүд энээнэй урдахи табан жэлнүүдэй үедэшье хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа юм. Зүгөөр ниитын продуктын бүхы ургалтынгаа талаар юһэдэхи табан жэл бүхы орон доторшье, мүн республика доторшье урдахи бүхы табан жэлнүүдые үлүүлнэ. Табан жэлэй туршада промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 49 процентээр, ажалай бүтээсэ 37 процентээр ургаа. Промышленна продукци гаргалга миллиард …хэд түхэри эй шахуу хэмжээндэ хүрөө. Тиихэдээ гол юумэн гэхэдэ, эдэ жэлнүүдэй туршада промышлен-

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурга).

НҮХЭР А. У. МОДОГОЕВОЙ ҮГЫН ТҮГЭСХЭЛ

(Эхинниинь 1-дэхи нюурта).

ностьда бүридэлэй, шанарай талаар горитойхон хубилалтанууд болоо. Предприятинуудые шэнэдхэн хубилгалга, тэдэнние шэнэ ба тон шэнэ техникээр зэбсэгжүүлгэ, бүри һайн технологи нэбтэрүүлгэ болбол гаргадаг продукциин номенклатурые ехээр үргэдхэхэ, шэнэлхэ, шанарыень һайжаруулха арга олгоо.

Самолёдууд, электрическэ двигательнүүд, автоматизацилгын приборнууд, хэрэгсэлнүүд, гол мүрэнэй, далайн суднанууд, автомобильна кранууд, тэрэшэлэн ноохон бүд, сонхын шэл, цемент, мүн бусад олон продуктнууд мэтэ Буряад ороной промышленностиин хэдэг эд хэрэгсэлнүүд манай оронной бүхы шахуу областьнууд болон хизаарнуудта, харин хэдэн арбаад гүрэнүүдтэ эльгээгдэдэг юм. Хүндэтэ нүхэдүүд делегадууд, эдэ зүйлнүүд Октябриин революциин урда тээ ямаршье промышленностьгүй шахуу байһан, хүн зонойнь ойрдоол хоёр процентнь үзэг бэшэг мэдэхэ байһан хизаарта гаргагдадаг байна.

Юһэдэхи табан жэлэй үедэ республика дотор оронойтомо заводуудай нэгэн — хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй завод ашаглалгада үгтөө. Хэдэ хэдэн областьнууд болон союзна республиканууд эндэ заводой гаргаһан хэрэгсэлнүүдээр хүүргэнүүд баригдаа. Мүнөө тэрэнэй хүсэн Байгал-Амарай түмэр замай эрилтэнүүдые хангаха зорилготойгоор нэмээгдэжэ байна.

Эдэ жэлнүүдэй туршада Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтөө һэн. Шэнэ табан жэлэй эсэстэ комбинат 290 мянган тонно целлюлозо, 280 мянган тонно амбартын картон гаргадаг болохо юм. Инмэ тооной картон гаргалга 4 миллион кубическа метр модо алмаха арга боломжо олгохо байна.

Эдэ жэлнүүдэй туршада манай республикын хүдөө ажахыда сагай уларилай эрхэ байдал тон бэрхэшээлтэй байгаа. Шэрүүн шанга гангасуур, үер, мүн байгаалиин бусад гасалан хүдөө ажахыда ехэ хохидол үзүүлээ. Зүгөөр хүдөө ажахын продукци, илангаяа мал ажалай ашаг шэмэ, бүхыдэнь абалга доошоо ороогүй, харин урдахи табан жэлтэй сасуулхада, горитойхоноор ургаа.

Республика мяха, һү, ноохо, үндэгэ бэлэдхэхэ талаар табан жэлэй түсэбэй даалгабарие үлүүлэн дүүргээ. Наймадахи табан жэлтэй сасуулбал, жэл бүриин бэлэдхэлэй хэмжээн ургаа гэбэл: мал ба шубуу — 26 процентээр, һү — 11 процентээр, ноохо — 23 процентээр, үндэгэ — 2,3 дахин. Ниитын бүхы түрэлэй малай тоо толгой 12—15 процентээр олон болоо.

Манай ленинскэ партиин аграрна политика шууд сэхээр бэелүүлһэнэй, колхоз болон совхозуудай материально-техническэ баазые бэхижүүлһэнэй, үйлэдбэриие томодхоһон ба мэргэжүүлһэнэй, партийна организацинуудай хүтэлбэри доро колхозшигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй, хүдөөгэй бүхы ажалшадай шэн габьяата ажалай ашаар эдэ бүгэдэ түйлагдаа.

Манай республикын жэшээ дээрэ манай партиин социальна программын бэелүүлэгдэһэнэй үрэ дүнгүүд эли тодоор харагдана. Би хүн зоной мүнгэн олзын, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дунда зэргын салингай, розничэ худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой ургаһан тухай тоо дурдахагүйб. Арадай материальна ажаһуудал һайжаруулха тухай эдэ болон бусад тоо, баримтануудай талаар манай республика оронойнгоо бүхы область болон хизаарнуудтай зэргэлэн ябана.

Харин хэдэн онсо шэнжэтэй жэшээнүүдые дурдаха хүсэл бии. Һүүлэй хоёр арбан жэлэй туршада республикын бүхы үргэн ехэ газар дээрэ 10 мянган километр утатай электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини баригдаа. Энэ ушар хадаа городтошье, мүн хүдөөдэшье бүхы хэрэглэгшэдые нэгэ түб газарһаа электрын элшэ хүсөөр хангаха арга олгоо. Юһэдэхи табан жэлэй туршада хүдөөдэ электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ гурба дахин ехэ болоо. Электрын элшэ хүсэнэй бии байхадал, радиошье, телевиденишье, электрическэ пеэшэншье, хубсаһа угаадаг машинашье бии ха юм; фермэнүүдтэ дүүрэй аргаар уһа үгэхэ, хүндэ хүшэр олон ажалые машинын хүсөөр хэхэ арга боломжо байдаг гэшэ аабдаа.

Ондоо нэгэ жэшээ. Мүнөө манайда дунда һургуулигүй нэгэшье колхоз, совхоз үгы юм. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаанууд олоор баригдаа, тэрэ тоодо бүхэли сүүдхэ соо хүдэлдэг үхибүүдэй саадууд болон яслинууд бодхоогдоо. Колхоз болон совхозуудай түб газарһаа холо хүдэлдэг малшад үхибүүдэйнгээ хүмүүжэл тухай һанаа амар байдаг болоо. Үхибүүдэй эмхи зургаанууд, һургуулиин интернадуудта үхибүүд анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнэхэй байдаг юм.

Эсэстээ гурбадахи жэшээ. Промышленна предприятинуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй дунда, тэрэшэлэн колхозшигуудай дунда дээдэ ба дунда эрдэмтэй ажалшадай тоо жэлһээ жэлдэ ургана. Юһэдэхи табан жэлэй үедэ инмэ хубилалта бүри түргэнөөр болохо байна. Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай шэнэ халаан мүнөө дунда һургуулиинуудһаа, техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинуудһаа ерэнэ. Энэ хадаа гайхамшагта халаан мүн. Эрдэмээр түгэс кадрнууд научно-техническэ дэбжэлтэдэ түшэглэн, ажалай эгээн ехэ бүтээсын түлөө тэмсэжэ шадаха байна.

Эдэ бүхы баримтанууд социальна гүнзэгы хубилалтануудай боложо байһые, социалис ниитын харилсаануудай саашадаа һайжаржа байһые гэршэлнэ.

Һүүлэй хоёр табан жэлэй туршада республикын экономическа хүсэнэй ургалтын шухала дүнгүүдэй нэгэн хадаа геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэриие үргэнөөр хүгжөөжэ, үнэтэй, оронойажахыда тон шухала, тон олон янзын минеральна түүхэй эдэй ехэ нөөсэ олоһон ушар болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Мүнөө үедэ Менделеевэй таблицын бүхы элементнүүдые бүридүүлһэн ашагта малтамалнуудай 130-һаа олон хэбтэшэ олдонхой. Алта ба зэд, цинк ба туулга, вольфрам ба молибден, полиметаллнууд, шухаг элементнүүд, рудагүй малтамалнууд эндэ бии. Тодорхойгоор шэнжэлэгдэһэн, гүрэнэй комиссяар абтагдаһан хэбтэшэнүүдэй дунда тон шухаг, дэлхэй дээрэ ондоо оройдоо үгы хэбтэшэнүүд үсөөн бэшэ юм. Жэшээлхэдэ, Байгал-Амарай түмэр харгыһаа гушаад шахуу километр газарта оршодог хризотиласбестын «Молодежное» гэжэ хэбтэшэ утаһанайнгаа шанарай талаар ори ганса хэбтэшэ юм.

Республика дотор оронойзүүн зүгтэ эгээн томо тепловой электрическэ станцинуудай нэгэн — Гусиноозерско ГРЭС баригдажа байна. Тэрэнэй хүсэн 2 миллион 460 мянган киловатт юм. Тэрэнние ашаглалга Сибириин энергосистемын хүсые нэмээхэһээ гадна, электрын элшэ хүсые аха дүү Монгол Арадай Республикада дамжуулан үгэхые хангаха байна. **(Альга ташалга).** Энэ хадаа интернациональна хани барисаагаа сагүргэлжэ бэхижүүлжэ, манай орон ба социалис Монгол орон хоёрой хоорондохи экономическа холбоо үргэдхэхэ тухай хүсэл оролдолго гаргажа байһанай гэршэ болоно. Манай республикын ба Монголой Арадай Республикын хилэ шадархи аймагууд хоорондоо һайн хани барисаатай юм, нүхэдүүд. Тэдэнэр һайнаар нүхэсэнэ. **(Альга ташалга).**

Энээнтэй дашарамдуулан, Социалис оронуудай нэгэдэмэл жагсаалда Хитадай Арадай Республикын үгы байһанда совет хүнүүд үнэнһөө шаналана. Энэ ямар ушарһаа болооб гэжэ бүгэдэндэ ойлгосотой. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд совет орондо эрид харша замда ороо. Байгалай зүүн тээхи совет газарые эзэмдэхэ гэһэн эрмэлзэлгээ тэдэнэр нюунагүй. Совет Алас-Дурна зүгые эзэмдэхэ гэһэн япон милитаристнуудай бута сохигдоһон түүхын һургаалые мүнөө энэ трибуна дээрэһээ Пекинэй шовинистнүүдтэ һануулхада болохо байна. Манай агуу ехэ Эхэ оронойнангин хилэдэ гараа хүргэхэ гэһэн ямаршье зэрхэг түримхэйшүүлтэй иимэ юумэн ушарха байха. **(Альга ташалга).**

Нүхэдүүд! Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ, арадай материальна ажаһуудал һайжаруулха асари ехэ зорилго Леонид Ильич Брежневэй, Алексей Николаевич Косыгинай элидхэл дотор табигданхай. Тэрэ зорилгые бэелүүлгэ манайшье республикада һайн нүлөө үзүүлхэ байна.

Буряад оронойүйлэдбэрилгын хүсэнүүдые түргөөр хүгжөөхэ тухай тэмдэглэхэ зуураа, энэ шухала хэрэгтэ байһан зарим тэды дутагдалнууд тухай хэлэнгүй байжа болохогүй байна. Эдэ дутагдалнууд юун дээрэһээ гараа6 гэхэдэ, байгаалиин баялигуудые ашаглахадаа ажахын һалбаринуудай тала баримталха ушарһаа, эдэ асуудалнуудые үргэлжэдэнь шиидхэхэ эрилтые дүүргэдэггүйһөө болоно гэжэ бидэнэр һананабди. Энээн тухай Леонид Ильич Брежнев, Алексей Николаевич Косыгин элидхэлнүүд соогоо тодорхойгоор хэлээ.

Буряад орон дотор Забайкальска апатитова комбинат баригдана, малтамалнуудай, шанаржуулгын Озерно комбинат барилгада бэлэдхэл эхилэнхэй. Энэ комбинадай үндэһэ һуури дээрэ серэ ба кислота үйлэдбэрилдэг томо үйлэдбэри байгуулжа болохо юм. Энэ хадаа һайн шанартай фосфорно үтэгжүүлгэнүүдые гаргаха химическэ завод барилгада эгээн һайн эрхэ нүхэсэл байгуулжа үгэхэ бэлэй. Байгал шадархи уһа суглуулдаг зоноһоо гадуур байһан энэ районд ой модоной горитойхон нөөсэ бии гэшэ. Зүүн Сибириин целлюлозно предприятинуудай хэрэглэхэ түүхэй эд олохын тула энэ нөөсые ашаглаха эрилтэ табигдана.

Бүхы үйлэдбэринүүдые инженерно, энергетикын, транспортын талаар хангаха нэгэдэмэл гуримтай, барилгын ниитэ нэгэн баазатай нютагай үйлэдбэриин томо комплекс эндэ байгуулхын тулада али бүхы үндэһэ баримта дүүрэн бии. Эндэхи байгаалиин нөөсэ баялигуудые үргэлжэ дээрэнь ашаглахада 180—200-һаа бага бэшэ миллион түхэриг алмаха арга олдоно. Гэбэшье СССР-эй үнгэтэ металлургиин, химическэ, ой модоной болон модо болбосоруулгын промышленностиин министерствэнүүд нютагай комплекс байгуулхын тулада өөһэдынгөө хүсэл оролдолго нэгэдүүлхэ тушаа эрмэлзэл гарганагүй. Бидэ СССР-эй Госпланда бодото дурадхалнуудые оруулаабди, эдэ дурадхалнууд анхаралтайгаар харагдажа үзэгдэхэ байха гэжэ найданабди.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгатай дашарамдуулан, республикын байгаалиин элбэг баян арга нөөсэнүүдые ашаглаха талаар горитой арга боломжо нээгдэнэ. Манай республикын газар дээгүүр гараха энэ замай утань 500 километрһээ үлүү ехэ болоно. БАМ-ай манай участок барилгын эрхэ байдалай талаар хүшэр хүндэнь болоно гэшэ. Эндэ — хододоо сэбдэг хүйтэн байдаг, хада уулатай газар юм. Тэрээнһээ гадна, хада уулын дабаануудта 22 километр утатай шухаг хоёр тоннель түнхин малтаха хэрэгтэй бологдоно.

Мүнөө манай участок дээрэ долоо мянган шахуу барилгашад, тэрэ тоодо ленинградайхид хүдэлжэ байна. Тэдэнэр гэр байрануудые, соёлой ажаһуудалай эмхи зургаануудые баряа, шухала хэрэгтэй техникэ, түхеэрэлгэнүүд болон материалнуудые асархын тулада причалнуудые, харгынуудые. Байгалай болон Хойто-Муйска тоннельнүүдтэ ошохо замуудые барижа байнхай. Барилгашадай бэрхэшээлнүүдые дабан гарахадань, тэдэнэй үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэдэнь туһалхын тулада республикын партийна организаци али бүхы юумэ хэнэ. **(Альга ташалга).**

Нүхэдүүд, манай республикада амин шухала удха шанартай үшөө нэгэ асуудал дээрэ тогтохыемни зүбшөөгыт. Буряад орон хэзээ урданһаа хойшо хүгжэнги мал ажалтай хизаар болоод, жэлэй үнгэрхэ тума бүри ехэ ноохо, мяха, һү болон бусад продуктнуудые бэлэдхэнэ. Манай хүдөө ажахын энэ заншалта болоһон һалбари шэнэ үндэһэ һуури дээрэ бүри хурдан түргэнөөр хүгжэхэ ёһотой һааб даа. Гэхэ зуура, мүнөөнһөө эхилээд, тэрэнэй ашаг шэмын ургалта үбһэ тэжээлэй дутамагаар бэлэдхэгдэдэг дээрэһээ удааруулагдана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республика дотор мал ажалые дутамаггүй хүрэхэ үбһэ тэжээлээр хангахын тулада бага бэшэ юумэн хэгдээ. Имагтал юһэдэхи табан жэлэй туршасоо ороохото ургамалнуудай тарилгын талмай 100 мянга шахуу гектараар үргэдхэгдөө. олон жэлэй ногооной ээлдэг талмай 60 мянган гектараар ехэ болоо, горитой хэмжээнэй талмай дээрэ культуртехническэ хүдэлмэринүүд хэгдээ, 10 мянган гектар талмай дээрэ һайжаруулагдаһан бэлшээри байгуулагдаа. Зүгөөр эдэ болон бусад олон хэмжээ ябуулганууд улам ургажа байгаа мал ажалай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые ханганагүй. Ушарынь гэхэдэ, жэл бүри шахуу тохёолдодог ган гасуур хадаа ороохо тариянай болон үбһэ тэжээлэй үндэр баян ургаса ургуулха хэрэгтэ зорюулагдаһан механизаторнууд ба луговодуудай шэн габьяата ажалые, тэдэнэй гаргадаг баатарлиг хүсэлэл оролдолгые үгы хэжэрхидэг байха юм.

Байгаали хадаа Буряад орондо үрэжэлтэй һайн газар бардам ехээр бэлэглээ. Тэрэ хадаа уһашье гамнаагүй. Имагтал ганса Байгал руу шудхадаг гол мүрэнүүд 31 миллион үлүүтэй гектар талмай уһалха байна. Энэ талмай дээгүүр Байгал руу шудхан ородог гурбан зуу гаран ехэ ба бага гол горхонууд урдадаг. Харин шииг нойтон ехэл багаар ородог, тиихэдээ хэрэгтэй болоһон сагтань ородоггүй байха юм. Бүхэли хабартаа, зунай түрүүшын хахадта бороогой оройдоо ородоггүй жэлнүүд тохёолдодог тиихэдэнь гам хайрагүйгөөр шарадаг наран бүхы юумые үндэһэндэнь хүрэтэр шатаадаг байна. Ушар иимэһээ таряалангай газар, сабшалан болон бэлшээринүүдые искусственна аргаар уһалха гэшэ бидэндэ амин шухала удха шанартай болоно бшуу.

Һүүлшын арбан жэлэй турша соо республика дотор уһалууриин олохон системэнүүд баригдана, тэдээндэ нилээд ехэ хүсэн, бага бэшэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана. Зүгөөр эдэ түхеэрэлгэнүүд хэзээ бүхэндэ найдамтай хүрэхэ элбэг ехэ уһатай байдаггүй. Тиимэһээ тэдэнэй ашаг үрэнь даншье һаа бага байна. Мүнөө үсын техникээр зэбсэгжүүлэгдэһэн, горитой хэмжээнэй талмай уһалжа шадаха уһалууриин томо инженерэ түхеэрэлгэнүүдые бариха саг тулажа ерээ гэжэ бидэ тоолонобди. Тиихын тулада уһа ехэтэй гол мүрэнүүдые хэрэглэхэ байнабди.

Энэ зорилгые шиидхэхын тулада нилээд ехэ капитальна һомололго хэрэгтэй болохо гэшэ аабдаа. Оронойхойто болон зүүн зүгэй айхабтар түргэнөөр хүгжэжэ байһан районуудта зорюулан, мал ажалай продуктнуудые ехээр абдаг болохо тухай эндэ хэлэгдэһые хараада абажа, нэн түрүүн газар шанаржуулгын барилга хэхын тулада проектно, үйлэдбэриин баазые бэхижүүлхэдэнь России Федерациин Министрнүүдэй Совет, мелиорациин болон уһанай ажахын министерство республикадамнай туһалха бэзэ гэжэ найданабди. Энэ министерствын организацинуудта, республикын колхоз, совхозуудта шухала хэрэгтэй техникэ үгөөд байбалнь, тэдэнэр өөһэдөө тон богонихон болзор соо мүнөө бии байгаа 170 мянган гектар газар дээрэ үшөө 100 мянган гектарһаа бага бэшэ уһалагдадаг газар шанаржуулха, хэрэглэхэ һэн. Тэрээнтэй хамта уһалагдадаг газаран ашаг үрые дээшэлүүлхын тулада республикада минеральна үтэгжүүлгэ ехээр үгэхэ шухала.

Өөрынгөө үгые, нүхэдүүд, би энээгээр дүүргэжэ болохо һэм, зүгөөр Байгалые — совет хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хайратайгаар һанагдадаг үнэ сэнгүй энэ эрдэни баялигые сахин хамгаалха тухай съездын делегадуудта бидэ элидхэхэ уялгатайбди. Хэнэйшье мэдэһээр, Байгалые сахин хамгаалхын тулада хэдэ хэдэн тогтоолнууд соогоо партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хэмжээнүүдые тодорхойлоо һэн. Эдэ хэмжээнүүд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, имагтал манай республика дотор Байгал руу уһаяа шудхадаг гол мүрэнүүдые бузарлалгаһаа хамгаалха сэбэрлэлгын 70 түхеэрэлгэнүүд баригдаад, хүдэлжэ байдаг. Эдэ гол мүрэнүүдээр модо урадхуулга болюулагданхай. Эдэ гол горхонууд шэнгэлэн модонуудһаа сэбэрлэгдэнэхэй. Байгал дээгүүр шэрэгдэдэг модон имагтал «сигарануудаар» болгогдон шэрэгдэнэ. Далай шадархи ой модо отолхо хэрэгтэ хизаарлалта хэгдэнхэй, харин модо отолһон газарнуудтахи ехэхэн талмайнууд дээрэ модо һуулгалгын хүдэлмэринүүд бэелүүлэгдэнэ. Шэнэ заповеднигууд болон заказнигууд байгуулагдаа, тэндэ агнуури хоригдоо, ургамалай болон амитадай байгаали сахин хамгаалагдана. Үнэтэ загаһануудай — омоли ба осётр — нөөсэ баялигуудые һэргээн олошоруулхын тулада загаһа үсхэбэрилдэг заводууд баригданхай, үшөөшье баригдажа байна.

Эдэ бүхы болон бусад хэмжээ ябуулганууд Байгал шадарай болон далайн өөрын байгаалиин баялигуудые бүрин хүсэдөөр хамгаалхаһаа гадна, улам арьбадхан баяжуулха ябадал найдамтайгаар хангана. Байгалай хуби заяанай түлөө, нүхэдүүд, һанаагаа зобоһоной хэрэггүй. Тэрэ хадаа найдамтай гарта абтанхай. Энээнэй хойноһоо партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство, Забайкалиин ба Прибайкалиин ажалшад хёрхо нариинаар адаглан харана. **(Альга ташалга).**

Нүхэдүүд! Бүхы совет хүнүүд мэтэ, совет Буряад оронойажалшад партиин XXV съездые үйлэдбэриин шэнэ түйлалтануудаар угтаа, шэнэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын даалгабарие болзорһоонь урид дүүргээ. Арбадахи табан жэлэй асари ехэ шэнэ зорилгонуудые нэрэтэй түргэнөөр дүүргэхын тулада партийна организаци түрүүгэй Совет Буряад оронойбүхы ажалшад хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ гамнахагүй байха гэжэ Коммунис партиин XXV съездые, манай партиин элитэ ехэ ажал ябуулагша, оюун бэлигтэй эмхидхэлшэ, манай Эхэ оронойпалбаран мандахын ба дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ нүхэр Леонид Ильич Брежневые үнэн зүрхэнһөө найдуулхыемни зүбшөөгыт. **(Үни удаан үргэлжэлһэн альга ташалган).**

МОСКВА. КПСС-эй XXV съездын зал соо. ТАСС-ай фотохронико.

СЪЕЗДЫН ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ

КПСС-эй XXV съезд Кремль соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Нүхэр А. Н. Косыгинай хэһэн «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай элидхэлые делегадууд гүнзэгы сэдьхэлһээ һонирхон, ехэ харюусалгатайгаар зүбшэн хэлсэнэ. Манай орон дотор коммунизм байгуулгын **материально-техническэ үндэһэ һуурие партиин экономическа ба социальна политикын ёһоор** саашадань тогтоохо программа энэ документ соо табигданхай.

КПСС-эй аграрна политикын зүб, сэсэн мэргэн байһанда үдэр бүри этигэнэбди гээд хэлэбэл, олон миллион совет таряашадай эгээл нангин һанал бодолые, хүсэл эрмэлзэлые мэдүүлхэ байхаб гэжэ найданаб гээд Тульска областиин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **В. А. Стародубцев** мартын 2-ой үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Партиин политикые бүрин хүсэдөөр дэмжэн һайшаанабди. **Партиин аграрна** политика хүдөө ажахые хэлбэрицэгүйгөөр хүгжөөлгые хангана, совет арадай ажабайдалай эрилтэ хүсэлэнгүүдтэ харюусана. Эрдэм ухаанда гүнзэгы үндэһэтэй, түгэс хүгжэһэн социализмда хабаатай экономическа гуримууд ба хуули ёһонуудые тодоор бүридэлдэ абадаг байһаараа партиин аграрна политика хүсэтэй юм.

ВЦСПС-эй секретарь нүхэр **В. И. Прохоров** трибунада гарана. 107 миллионһоо үлүү ажалшадые нэгэдүүлдэг совет профсоюзууд **КПСС-эй Центральна Комитедэй** политическэ сэсэн мэргэн хараа шугамые, бодото ажал ябуулгые нэгэн дуугаар дэмжэнэ, нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл дотор хэгдэһэн тобшололнуудые бүрин хүсэдөөр һайшаана, эдэ хадаа оронойсаашадань хүгжөөхэ зориг бадаруулма **программа** болоно гэжэ һайн ойлгоно гээд тэрэ хэлээ.

Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтэ хурдадхалгада профсоюзуудай үүргэ улам үргэдэн дээшэлнэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Энэ талаар профсоюзууд хүдэлмэреэ зарим тэды һайжаруулһан байна.

Үйлэдбэриин гол шухала һалбари болохо хүдөө ажахыда профсоюзуудай үүргэ нүлөөе үргэдхэхэ арга боломжонууд нилээд ехэ. Табан жэл соо профсоюзуудай эмхинүүдтэ ородог хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай тоо 15-һаа 18 миллион хүн зондо хүрэтэрөө ургаа.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, түсэбтэ арбадахи табан жэлэй асари ехэ даабаринуудые бэелүүлхын тула совет профсоюзууд бүхы хүсэеэ элсүүлэн зорюулха юм гэжэ нүхэр В. И. Прохоров мэдүүлбэ.

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудай хүдэлмэреэ сэхэ шууд табиһанай ашаар һалбаримнай КПСС-эй XXV съездын Директивэнүүдэй гол даабаринуудые дүүргээ гэжэ СССР-эй энергетикын ба электрификациин министр нүхэр **П. С. Непорожний** хэлээ.

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэл атомай элшэ хүсэ хүгжөөлгэдэ шэнэ шага болоһон байна. 750 мянган вольт хүсэтэй электро-дамжуулгын лининүүд ашаглалгада оруулагдаа. Хүдөө ажахыда электрын элшэ хүсэ хэрэглэлгэ хоёр дахин үргэдхэгдөө.

Оронойэлшэ хүсые 1990 он болотор хүгжөөхэ түсэб зохёогдонхой. Энэ түсэбэй үндэһөөр Советскэ Союзай Европодохи хубида атомна электростанцинуудые бариха ехэ программа бэелүүлхэ байнабди.

СЭВ-тэ хабаатай гэшүүн оронуудта, тэрэ тоодо Кубада совет проектнүүдээр, туһаламжаар атомна электростанцинуудые бариха ехэ программа бэелүүлэгдэхэ юм.

Түсэбтэ арбадахи табан жэл хадаа техническэ тон шэнэ үндэһэ һуури дээрэ совет элшэ хүсэ саашадань хүгжөөхэ замай эхин болохо ёһотой гээд оратор хэлээ.

Элшэ хүсэнэй түхеэрэлгэнүүдые, тодорхойлон хэлэхэдэ, атомна электростанцинуудай түхеэрэлгэнүүдые улам ехээр бүтээлгэһээ эдэ зорилгонуудые шиидхэлгэ түргэд хэхэ байна гээд делегат түгэсхэлдөө хэлэбэ. Иимэ зорилготойгоор шэнэ предприятинууд баригдана. Волгодондохи хүндэ машина бүтээдэг завод эдэнэй нэгэниинь болоно.

• • •

КПСС-эй XXV съезд мартын 3-да үглөөнэй 10 сагта Кремльдэхи съезднүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудые барилгын министр нүхэр **Н. В. Голдин** түрүүлэн үгэ хэлээ. Оронойнгоо экономическа хүсые улам үргэдхэхэ, үйлэдбэриин фондынуудые ехэдхэжэ, үндэһөөрнь шэнэлхэ зорилгонуудые олон миллион хүнһөө бүридэһэн барилгашадта парти найдан даалгаһан байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ захил хэдэг предприятинуудай коллективүүдтэй, хабсаргагшадтай хамта барилгашад промышленна хэдэн зуугаад ехэ барилга хээ. Жэшээнь, шэнэ доменно пеэшэнгүүдые барижа, ашаглалгада тушааһанай, хуушан пеэшэнгүүдые һэльбэн шэнэлһэнэй ашаар хара металлургида жэлдээ 15 миллионһоо үлүү тонноор ехэ шэрэм хайлуулагдадаг болоо. 1940 ондо манай бүхы орон эды шэнээн металл хайлуулдаг байһан юм.

Оронойбарилгашад ажалай үндэр ехэ амжалтануудаар КПСС-эй XXV съездые угтаба. Баруун Сибириин заводто жэлдээ 1,5 миллион тонно хабтайлгамал түмэр гаргаха аргатай «450» гэжэ мантан томо станай, Нижнесергинскэ металлургическа заводто «250» гэжэ станай барилга дүүргэгдээ.

Арбадахи табан жэлдэ һалбариин урда онсо харюусалгатай зорилгонууд табигдана гэжэ делегат тэмдэглэбэ. Хара ба үнгэтэ металлургида, химическэ промышленностьда, бусад хэдэ хэдэн һалбаринуудай хүдэлмэриин хэмжээн нилээд дээшэлхэ байна.

КПСС-эй Саратовска обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. И. Шибаев** трибунада гараба. Эдлэл хэрэгсэлнүүдэй шанарыень һайжаруулхын тула областной партийна организаци ехэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ делегат хэлээ. Ажалай ба продукциин шанар һайжаруулха талаар партийна организацинуудай түсэбэй ёһоор үнгэргэһэн хүдэлмэри коммунис хүмүүжүүлгын шухала нүхэсэл болоно.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ асуудалнуудта оратор анхаралаа ехээр хандуулба. КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он), майн (1966 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр газар ажалые оньһожоруулха, хими нэбтэрүүлхэ, газар шанаржуулха үргэн ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Байгал-Амарай түмэр зам габшагай барилгын эстафетэ дамжуулан абаба гэжэ «Ангарстройн» (Эрхүүгэй область) барилга-хабсаргалгын 266-дахи поездын хабсаргагшад-бетонщигуудай бригадын бригадир нүхэр **Л. Д. Казанов** хэлэбэ. Сибириин. Алас-Дурна зүгэй үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ тэрэнэй удха шанар тон ехэ байна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай элидхэл дотор энээндэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Манай бригадада, БАМ-ай барилгашадай бүхы коллективүүдтэл адли, партиин XXV съездэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан проектые ехэ һонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэгдээ һэн БАМ-ые саашадань бариха, тус замай оршон тойронхи районуудые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай проект дотор хэгдэһэн тобшололнуудые халуунаар дэмжэнэбди гээд оратор мэдүүлээ.

Манай бүхэсоюзна барилгын намтар богонихон юм. Тэрэ 1974 оной апрелиин 27-до эхилээ һэн ВЛКСМ-эй XVII съезд һайн дуратанай түрүүшын отрядые тэрэ үдэр энэ зал сооһоо барилгада үдэшэһэн юм. БАМ-ай барилгада ехэ хубитаяа оруулхыень комсомолшуудболон зулуушуулда Танай, хүндэтэ Леонид Ильич, үгэһэн захяа заабариин үгэнүүд тиихэдэ эсэгэ ёһоной үреэл мэтээр соностоо һэн. Үнгэрһэн хоёр жэл соо түрүүшын илалтанууд гүйлагдаа. БАМ — Тында, Усть-Кут — Звездный гэһэн участогуудта түмэр харгы баригдажа, болзорһоо урид ашаглалгада оруулагдаа. Лена ба Амар мүрэнүүд дээгүүр өөрсэ шухаг хүүргэнүүд баригдаа. Шимановско барилгын индустриин предприяти түрүүшын бетон үйлэдбэрилэн гаргаа.

Байгал-Амарай түмэр замые богони болзор соо, капитальна бага мүнгэ һомололготойгоор, эрхим шанартайгаар барижа дүүргэхын тула БАМ-ай барилгашад бүхы юумэ хэхэ юм гэжэ делегат сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө үмэнэһөө XXV съездые найдуулаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл дотор габигдаһан совет арадай тэмсэлэй, илалтануудай дүнгүүдые оронойо миллион хүнһөө бүридэһэн гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд халуунаар һайшаана гэжэ СССР-эй гэгээрэлэй министр нүхэр **М. А. Прокофьев** мэдүүлээ.

Партийна организацинуудай саг үргэлжын туһаламжада түшэглэн, гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд ургажа ябаа залуу үетэнэй бүгэдөөрөө дунда һургуулитай болохо тухай партиин съездын даабариие гол түлэб дүүргээ гэжэ, делегат съездэ элидхэбэ. 1975 ондо нийман жэлэй һургуули дүүргэһэн залуу хүнүүдэй 96 процентһээ үлүүниинь элдэб дунда һургуулинуудта һурана. Манай орон эрдэм һургуулитай залуу үетэнэй орон болоһон байна.

Юһэдэхи табан жэлдэ хараалагдаһан экономическа болон социальна асари ехэ программын бэелүүлэгдэһэнэй үрэ дүнгүүд оронойманай зүүн зүгэй районуудай жэшээ дээрэ илангаяа эли тодоор харагдана гээд, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хэлээ. Эдэ жэлнүүдэй турша соо манай промышленностьда бүридэлэй талаар нилээд ехэ хубилалтанууд болоо, шанарай талаар ехэ дэбжэлтэ хэгдээ.

Арад зоной хэрэглэдэг эд бараа үйлэдбэрилдэг һалбаринуудые хүгжөөхэ асуудалнууд дээрэ СССР-эй хүнгэн промышленностиин министр нүхэр **Н. Н. Тарасов** тогтоһон байна. Урдань хомор гэжэ тоологдодог байһан олохон эд бараан мүнөө дэлгүүртэ дутамаггүй элбэг болоо гэжэ тэрэ хэлээ.

Гэбэшье, юһэдэхи табан жэлдэ хүнгэн промышленностиин урда табигдаһан зорилгонууд хүсэд дүүрэнээр дүүргэгдээгүй гэжэ делегат тэмдэглээ. Зарим эд бараан муу шанартайгаар, үшөөл үсөөн янзаар бүтээгдэнэ. Хүнгэн промышленностиин ажалшад бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха, һалбариингаа бүхы үрэ дүнгүүдые һайжаруулха хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгоёо элсүүлхээр эрид шиидэнхэй. Энэ хадаа мүнөө тэдэнэй бэелүүлхэ ажахын ба политическэ зорилго болоно. Арбадахи табан жэлэй үедэ тус һалбариин үмэнэ табигдажа байгаа зорилгонууд дээрэ министр дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Эдэ жэлнүүдэй турша соо 200 шахуу завод, фабриканууд, хэдэн зуугаад цехүүд үргэлжэдөө оньһожоруулагдаха, автомадаар зэбсэгжүүлэгдэхэ байна.

Дегестанай коммунистнууд КПСС-эй Центральна Комитедэй, нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй тэрэнэй Политбюрогой ябуулдаг политическэ хараа шугамые, бодото ажал ябуулгые нэгэн һаналтайгаар һайшаана, хани халуунаар дэмжэнэ гэжэ КПСС-эй Дагестанай обкомой секретарь нүхэр С. ... ханов хэлээ.

Манай түйлаһан ... нуудта ленинскэ на... политикын хэлбэри... бэелүүлэгдэһэнэй, ... кын эрилтэ хэр... партиин Центральна ... дэй, Леонид Ильич ... вэй өөрынь зүгһөө ... ной саг үргэлжын ... оролдолго хандуул... най үрэ дүнгүүд ха... Мүн эдэ амжалтан... циалис интернаци... СССР-эй арадуудаа... гүй хани барисанай ... хүсые эли тодоор ...

Мартын 2-ой үдэш... дани дээрэ Даниин ... нис партиин тү... **Куид Есперсен**, Си... мунис партиин ЦК ... литбюрогой гэшүүн **Шейхо**, Колумбиин ... нис партиин Генеральна ... тарь **Хильберто** ... Ирландиин Коммун... тиин Генеральна с... **Майкл О'Риордан** г... легадууд болон айл... ни халуунаар угтаг... дые амаршалаа. М... най үглөөнэй засед... — Канадын Комму... тиин Генеральна с... **Уильям Каштан**, В... Коммунис партиин Г... на секретарь **Хесус** Перугай Коммунис ЦК-гай Генеральна ... **Хорхе Дель Прадо** делегадууд болон ай... хани халуунаар ... съездые амаршалба.

Үдэшын заседани... партиин Красноярска... мой нэгэдэхи секре... хэр **П. С. Федирко** ... үгэ хэлээ. Мүнөөдэрэ... ноярска хизаар ... Саянай хормойһоо ... на Таймыр хүрэтэр ... мянга шахуу кило... наһан барилгын туй... талмай болонхой ... хэлээ. Мүнөө үедэ б... промышленна пре... нууд баригдажа байна. ... эй Госстройн баталһ... ральна түсэбүүдэй с... дэй ёһоор найман ... ленна узелнуудые б... хэ тушаа хүдэлмэри ... байнхай. Дүн хамта ... мэ узелнууд баригдан...

КПСС-эй XXIV бо... съезднүүдэй хоорон... машина бүтээлгын ... технологиие нарижу... жаруулха талаар ни... амжалтанууд түйлагд... СССР-эй станок б... ба инструментальна ... ленностиин министр **А. И. Костоусов** ... Арбадахи табан ж... машина бүтээлгэдэ, ... болбосоруулгада үнд... хала хубилалтануу... үргэн ехэ програм... гэгдэхэ байна.

Станок бүтээлгын ... ленностиин минис... бэелүүлхэ зорилгону... хэлэхэ зуураа, үгэ ... нигэжэ мэдээсээ. Энэ ... ри хадаа үлэмжэ һа... шэнжэтэй түхеэрэл... нүүдые хурдан ... бүтээдэг болохо юм.

Үйлэдбэриин ашаг ... дээшэлүүлхэ, хэрэгт... шанар һайжаруулха ... нуудта Куйбышевай ... сия» гэжэ шоколад ... фабрикын директор **Е. В. Шпакова** үгэ... һан байна. Энэ хүда... предприяти нилээд ... жалта түйлабашье, ... циин шанар улам ... һанжаруулха гэшэ ... тивэй бэелүүлхэ гол ... болоно.

Ажахын болон со... гуулалтын талаар ... Л. И. Брежневэй та... рилгонууд, хараа ... тухай гүнзэгыгөөр б... ходоо, арбадахи таб... манай оронойүмэ... ерээдүй тээшэ шэр... хадаа бидэ болбо... рэй манай парти — к... тээшэ дабшаха зам... гоор, зохёохы ёһоор ... шэнэ юумэ үүсхэгш... ти мүн гэжэ бидэ ... хин лаблан этигэн... партиин Белгородс... мой нэгэдэхи секретар... **М. П. Трунов** хэл...

«СССР-эй арадай ... 1976—1980 онуудта ... хэ гол шэглэлнүүд» ... СССР-эй Министрн... ведэй Түрүүлэгшэ ... А. Н. Косыгинай эл... шаа үгэ хэлэхээр 61 ... шүүлэгдэһэн байгаа... үгэ хэлээ гэжэ түр... һууһан нүхэр Г. В. ... мэдээсэбэ.

Үгэ хэлэлгые ... гэһэн шиидхэбэри ... абаба.

Съездын дел... айлшадта хани ... угтагдаһан СССР-... нистрнүүдэй Совед... лэгшэ нүхэр А. Н. ... түгэсхэлэй үгэ хэл...

Һүүлээрнь съезд... гуулһан комиссиин ... ряар КПСС-эй ЦК-... бюрогой гэшүүндэ ... Белоруссиин Ком... ЦК-гай Нэгэдэхи с... нүхэр П. М. ... «СССР-эй арадай ... 1976—1980 онуудта ... хэ гол шэглэлнүүд... проект тушаа тог... ектые уншаһан байна.

Съездын делегад... тогтоолые нэгэн ду... талан абаа.

Үдэшын заседани ... гэжэ соносхогдобо.

КПСС-эй XXV с... тын 4-дэ хүдэлмэр... жэлүүлээ.

(ТА...

РЕСПУБЛИКЫН СОЁЛШОДОЙ ЗУБЛӨӨН

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй конференц-зал соо республикын ...мой худэлмэрилэгшэдэй ...хитэдэй зублөөн болобо. «Соёлой ба искусствын эм... ургаануудай 9-дэхи та... жэлэй худэлмэриин дүн... ба 1976 оной зорилго» гэһэн элидхэл Буряадай АССР-эй культурын министр Д. Жалсараев хэбэ.

...лшадые хүмүүжүүлхэ ...соёлшодой ябуулжа ...худэлмэри тухай, тэ... туйлаһан амжалтануудай ...бин байгаа дутуу дун... ...ууд тухай элидхэлшэ то... ойгоор хэлээ. Манай ... зохёолшод, зураашад, ...иторнууд үнгэрэгшэ ... жэлдэ горитой амжал... ...удые туйлаа, үе сагай ... эрилтэдэ харюусаһан ...элнүүдые зохёогоо гээд ...элшэ тэмдэглээ. Ажалай коммунис ёһоор хү... ...жүүлхэ, тэдэнние ажалай ...э илалтануудта зориг... ...улха талаар республикын клубуудай, соёлой ор... ...удай, библиотекэнүү... ...худэлмэрилэгшэд бага ...оролдолго гаргаа гээд ...дал дотор хэлэгдэнэ.

Соёлой худэлмэрилэгшэ... урда байгаа гол зорилго... тухай, тэдэнэй худэлмэ... улам һайжаруулха ту... элидхэлшэ хэлээ.

Улаан-Үдын ажалшадай ...тадуудай городской Со... гүйсэдкомой соёлой та... даагша С. Миронова, ...дай АССР-эй Композ... ...уудай холбооной прав... түрүүлэгшэ Б. Ямпи... Захааминай аймгүйсэд... ...ой соёлой таһагые даагша ...Хабитуева, республикын ...икацини управлениин ...льник К. Маслов, Улаан... хотын Дээдэ-Онгостойн ...графическа музейн ди... ...тор С. Хомосов, гүрэнэй ...драмын театрай режис... З. Внукова, Баргажанай ...гай Уланай худөөгэй со... ордоной директор нүхэр ...рова болон бусад элид... ...зубшэн хэлсэлгэдэ хабаа...

...убуудан ба библиотекэ... ...эй социалис мүрысөөнэй ...оной дүнгүүд гаргагдаа. ...шадые хангаха хэрэгтэ ...амжалта туйлаһан Хо... ...аймаг (библиотекэнүү... худэлмэрэр), Захаами... ...аймаг (клубуудай худэл... ...эр) түрүү һуурида гара... Буряадай АССР-эй Ми... ...нүүдэй Соведэй, обл... ...фсовэдэй дамжуулгын ...тугаар тус тустаа ...гдаа. Мүн шадаа хүр... Захааминай аймагай ...од хоёрдохиёо социалис ...сөөндэ, илажа-тараба гэ... ...дэглэхэ хэрэгтэн.

...соёлой худэлмэридэ ам... ...туйлаһан Гусино... ...хотын библиотекэ, ...нскын аймагай соёлой ... Буряадай АССР-эй ...турын министерствын ...улгын Улаан тугуудта ...

...мой худэлмэрилэгшэдэй ...эдэй суглаанда ...СС-эй Буряадай обкомой ...таһагые даагша Т. Цыремпилов хабаадаа.

Б. БАТОЕВ.

Евдокия Арсентьевна Му... ...ова эхэнэрнүүдэй хүнгэн ...эсхэгшээр хорёод жэ... турш... худэлөө. Тэрэ ...дэхи табан жэлэйнгээ тү... даабари дүрбэн жэл дүүргэжэ, Улаан-Үдын ...кал» гэжэ оёдолой нэгэ... коллективтэ дэлгэрһэн ...ис мүрысөөндэ эрхим...

Евдокия Арсентьевна ...СС-эй XXV съездэдэ зо... ...ка, хоёр һарынгаа уял... февралиин 20-до болзор... ...урид бэелүүлээ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОВЕДҮҮДЭЙ НИИТЭ-ЭМХИДХЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Үнгэрһэн жэлдэ республикымнай нютагай Соведүүд партийна организацинуудай хүтэлбэреэр ниитэ-эмхидхэлэй худэлмэриин хэмжээ дээшэлүүлжэ, ажалшадые партиингаа XXIV съездын болон КПСС-эй ЦК-гай пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэн түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулаа. Энэ худэлмэри депутадуудай эрхэ ба уялга тухай СССР-эй, Соведүүд тухай РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй хуулинуудтай зохилдуулан ябуулагдаа.

Нютагай Соведүүдые һайн бэлэдхэлтэй, харюусалга ехэтэй кадрнуудаар хангаха талаар партийна, советскэ органууд нилээд худэлмэри ябуулаа. Аймагуудай, Улаан-Үдын городской болон районуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр (нэгэ хүнһөө бэшэн), тэдэнэй 44 орлогшонорой 40-ниинь, 23 секретарьнарай 17-ниинь дээдэ һургуулитай, сомоной, сельскэ болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй 84,2 процентнь, секретарьнарай 72 процентнь дээдэ болон дунда һургуулитай хүнүүд.

Аймагай, районой, сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй худэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл, шадабари дээшэлүүлхэ талаар бодото хэмжээнүүд абтана. Үнгэрөөшэ жэлдэ нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай шэнээр һунгагдаһан 60 гаран түрүүлэгшэнэр, тэдэнэй орлогшонор республиканска болон Новосибирскэ ВПШ-гай дэргэдэхи курсануудта һуража гараа. Аймагай, сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй, секретарьнарай республиканска, аймаг хоорондын, аймагай хэдэ хэдэн семинар, зублөөн, суглаанууд үнгэргэгдөө.

Шэнээр һунгагдаһан Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ниитэ-эмхидхэлэй худэлмэриин хэмжээ дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн оролдолго гаргаа. Республикымнай олонхи аймагуудай, районуудай, городской, сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй сессинүүд саг болзортоо, һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэрнэ. Жэлэй туршада бүхы Соведүүдэй 1296 сесси болохо, 3001 асуудал хэлсэгдээ. Сессинүүд дээрэ экономико, соёл культура хүгжөөхэ, ажалшадай үдэр бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые хангаха шухала асуудалнууд хэлсэгдээ.

Соведүүдэй гүйсэдкомууд сессидээ эртэнһээ бэлдэжэ, һайнаар үнгэргэдэг болонхой. Сессидэ харагдаха асуудалнуудые бэлдэлгэдэ депутадууд, саг үргэлжын комиссинууд, ажахын мэргэжэлтэд хабаадалсана. Жэлэй туршада нютагай Соведүүдэй сесси дээрэ 5251 депутат гэхэ гү, али бүхы депутадуудай 61,4 процентнь үгэ хэлээ. Прибайкалиин, Хяагтын, Сэлэнгын, Түнхэнэй аймагуудай Соведүүдэй сессинүүд һайн бэлэдхэлтэйгээр, олон депутадуудай хабаадалгатайгаар үнгэрнэ.

Депутадууд сесси дээрэ хэһэн ажалаараа тоосоо баридаг заншалтай. Үнгэрөөшэ жэлдэ 288 иимэ тоосоон шагнагдаа. Депутадуудай табиһан бүхы асуудалнууд сесси дээрэ харагдажа үзэгдөөд, бодото хэмжээнүүд абтагдана. Илангаяа Кабанскын, Хяагтын, Хоринн аймагуудай Соведүүдтэ иимэ гурим һайнаар баримталагдана. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай 15 Соведүүдтэ ажахын болон соёл культурын асуудалаар иимэ 51 тоосоон болоо.

Гэхэтэй хамта Соведүүдэй сессинин һула бэлэдхэлтэйгээр, эмхидхэл багатайгаар, үсөөн депутадуудай хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэхэ ушар дайралдана. Баунтын, Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Хойто Байгалай аймагуудай Соведүүдэй сессинүүдтэ депутадуудай 20—30 процент хабаадаһангүй. Иимэ ушарнууд Бабушкинска болон Гусиноозёрскэ городской, Яруунын аймагай Эгэтын болон Витимэй, Баунтын аймагай Витимканай болон Джилиндын-Алагай, Улаан-Үдын аймагай Гильбэрын болон Жэрэмэй, Зэдын аймагай Петропавловкын, Алцагай, Ёнхорой, Бургалтайн, Захааминай аймагай Мэлэ-Бортогн, Үлэгшэнэй, Михайловкын, Цахирай, Дүтэлүүрэй сомоной болон сельскэ Соведүүдэй сессинүүдтэ иимэ юумэн дайралдана.

Һүүлшын һунгалтада һунгагдаһан депутадуудые һургаха, үүсхэл оролдолгые дээшэлүүлхэ Соведүүдэй худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха талаар нилээд худэлмэри хэгдэнэ. Хахад жэлэй туршада бүхы депутадуудай 80 процентнь элдэб янзын һургуулинуудта һураа, 398 семинар болон «депутадай үдэр» үнгэргэгдөө. Улаан-Үдын городской, Сэлэнгын, Хяагтын, Прибайкалиин, Кабанскын аймагуудай Соведүүдтэ депутадуудай һуралсал муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй.

Һунгагдаһан олонхи депутадууд Соведүүдэй, тэдэнэй органуудай худэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Һунгагшадтаяа ходо уулзажа, сесси болон гүйсэдкомуудай гаргаһан шиидхэбэринүүдые ойлгуулжа үгэнэ, ажал худэлмэридөө, ниитын хэрэгэй талаар бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулна. Һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн сагта бүхы депутадуудай 98,3 процентнь һунгагшадайнгаа урда нэгэ дахин тоосоо, 300-гаад депутадууд — хоёр дахин тоосоһон байна.

Гэбэшье депутадуудай дунда ябуулагдажа байгаа худэлмэридэ ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. Зарим депутадууд эрхэ ба уялгаа һулаар дүүргэнэ. Һунгагшадайнгаа урда тоосоногүй. Хахад жэлэй туршада нютагай Соведүүдэй 145 депутадууд нэгэшье тоосоо хээгүй. Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд депутадуудые һургаха хэрэгтэ гүйсэд анхаралаа табинагүй. Энэ худэлмэри Баргажанай, Баунтын, Захааминай, Хэжэнгын, Улаан Үдын, Хоринн аймагуудай Соведүүдтэ һулаар эмхидхэгдэнхэй.

Саг үргэлжын комиссинууд Соведүүдэй худэлмэридэ ехэхэн һуури эзэлнэ. Республикымнай Соведүүдтэ 1456 саг үргэлжын комиссинууд байгуулагдаад, 6911 депутадууд гэхэ гү, али бүхы депутадуудай 80,8 процентнь худэлжэ байна. Саг үргэлжын комиссинуудай худэлмэри элитээр һайжараа. Тэдэнэр Соведүүдэй сессиин үзэмжэдэ 1905 асуудал, гүйсэдкомуудай үзэмжэдэ 2319 асуудал табяа, 1473 элидхэл ба нэмэлтэ элидхэл хээ. Нютагай Соведүүдэй сесси дээрэ хэһэн ажал худэлмэреэрээ 464 саг үргэлжын комисси тоосоо.

Нютагай Соведүүдэй олонхи гүйсэдкомууд саг үргэлжын комиссинуудай ажал худэлмэриингөө түсэб табихада, заседанинуудаа үнгэргэхэдэнь туһална, хүтэлбэрилэгшэдтэйнь семинар, зублөө үнгэргэнэ. Гэхэ зуура Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд саг үргэлжын комиссинуудай ажал худэлмэри һайжаруулха талаар хэмжээ абанагүй, тэдэнние сесси болон гүйсэдкомой заседанида асуудал бэлдэлгэдэ хабаадуулнагүй. Хэжэнгын, Бэшүүрэй, Ахын аймагуудай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд Соведүүдэй худэлмэридэ һулаар хабаадана.

Депутадуудай бүлэг болон постнуудые байгуулаад, депутадуудые худэлгэхэ гээшэ тон шухала. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай предприяти болон колхоз, совхозуудта 500-гаад депутадуудай бүлэг, хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын үедэ, фермэ, гүүртэ дээгүүр 300 гаран саг зуурын депутадуудай постнууд байгуулагдаа һэн. Тэдэнэй олонхинь һайнаар худэлжэ, Соведүүдэй ажал худэлмэридэ нилээд туһа хүргөө. Гэбэшье Зэдын, Захааминай аймагуудай һуурин тосхонуудта депутадуудай постнууд ёһо тэдысэ байгуулагдаад, ямаршье худэлмэри хэнэгүй гэхэ хэрэгтэй.

Республикымнай 218 Соведүүдэй 215-ниинь үнгэрөөшэ жэл сесси дээрэ, ажалшадай урда тоосоо. Гүйсэдкомуудай тоосоогоор ажалшадай 1134 суглаан үнгэргэгдөө, тэндэ 151 мянган хүн байгаа. Гэбэшье, Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд, тэдэнэй таһагууд ажалшадай урда тоосоогүй. Баунтын, Ахын, Хэжэнгын, Прибайкалиин, Хоринн аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хэдэн таһагууд тоосоо хэнгүй үлэшөө.

Соведүүдэй эмхидхэлэй худэлмэри ябуулхада ниитын организацинууд, штатнабэшэ эмхинүүд ехэ туһа хүргэнэ. Мүнөө Соведүүдэй гүйсэдкомуудта 39 штатнабэшэ таһагууд тоологдоно. 194 хүн өөрынгөө гол ажалай хажуугаар городтохи районуудай, городской, сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшын орлогшонорой уялга дүүргэнэ. Гүйсэдкомуудай таһагуудта, управленидэ 1509 хүн штатнабэшэ инструктор болон инспекторнүүдээр худэлнэ, 9248 хүн саг үргэлжын комиссинуудай эдэбхитэд юм.

Гэбэшье Баргажанай, Бэшүүрэй, Зэдын, Яруунын, Хурамхаанай, Сэлэнгын аймагуудай гүйсэдкомууд штатнабэшэ таһагуудые мүнөөшье болотор байгуулаагүй, Баунтын аймагта штатнабэшэ нэгэшье инструктор болон инспектор үгы.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэл соо Соведүүдэй худэлмэри тухай хэлэгдэһэн үгэнүүдые хүтэлбэри болгон, республикымнай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд ниитэ-эмхидхэлэй худэлмэриие һайжаруулхын тула бодото хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Г. ВОРОНИН,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эмхидхэлэй таһагые даагша.

ЗАВОДОЙ САНАТОРИ

Тимлюйн цементын заводой коллектив тухай манай уншагшад һайн мэдэхэ ёһотой. Энэ коллектив «Коммунис ажалай предприяти» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм.

Һаяхан цементнигүүдэй хото—Каменскда энэ заводой профилактори-санатори ашаглалгада үгтэбэ. Эндэ 50 хүн гансата эмшэлүүлхэ, амарха аргатай.

«Элүүр энхын» шэнэ цех санаториин дэргэдэ нээгдэнхэй. Ажалаа хэжэ дүүргэһэн худэлмэришэд эндэ сэхэ ерэнэ. Медицинын худэлмэрилэгшэд тэдэнние уринаар угтан абана. Гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн вестибюль соо зохидоор хэгдэһэн гардеробто худэлмэришэд хубсаһаяа тайлажа, зөөлэхэн гуталнуудые үмдөөд, хүйтэн, бүлеэн уһаар бэеэ угаан һэрюусүүлхэеэ тусхай таһалганууд худар ороно. Тэндэһээ гарахаладань эмшэлэгшэд тэдэнэй бэенүүдые шалган үзэнэ.

Медицинын дүй дүршэлөөр баян худэлмэрилэгшэд заводойхидой бэеын элүүр энхые сахин хамгаална. Үбшэ хабша таниха, эмшэлэлгын таһалганууд соо мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмэ прибор, түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Врачнуудай тодорхойлһоной ёһоор, худэлмэришэд тусхай эмнэлгэ гарана ваннада, шабарта ороно. Зүүн-Саянай мундаргануудай хормойдохи «Аршаан» курортһоо аршаан эндэ асаргадана. Мүн Хяагтын аймагай Хираанай-Адагһаа шабар асарагданхай...

Санаториин таһалганууд соо мүнөө үеын мебель, элдэб түхеэрэлгэ аятай зохидоор табяатай. Ажалһаа һаатангүйгөөр бэеэ эмшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжо эндэ бии.

— Ажалһаа һаатангүйгөөр бэеэ аргалуулна гэжэ хэлэхэдэ, нэгэ һониноор дуулдана бэшэ гү? — гээд, Тимлюйн цементын заводой директор Леопольд Кузьмич Рыжов хөөрэнэ. — Манай профилактори миин юрын санаторинуудта орходоо энээгээрээл онсо илгаран гарана ха юм. Ажалдаа ябажа байгаад эмшэлүүлһэн худэлмэришэднай амаралта абахадаа, ондоо курорт, санаторидо ошожо амарха байна бшуу. Энэ манай санаторидо жэлэй ямаршье сагта худэлмэришэднай эмшэлүүлхэ аргатай. Хэдэн мянган модоной газарта ошожо, ехэ мүнгэ гаргашалхынгаа орондо олонхи хүнүүднай эндэ аргалуулна. Профсоюзай заводской комитет энэ профилакторидо худэлмэришэдэй эмшэлүүлхэ, амарха хэрэгые бэе дээрээ даажа абанхай.

Директортэй ингэжэ хөөрэлдэжэ байхадамнай, тэндэ аргалуулагшадай нэгэн бидэндэ дүтэлөөд, ингэжэ хөөрэбэ:

— Михаил Николаевич Ананин гээшэб. Галдалгын цехтэ слесареэр ажалланаб. Өөрынгөө профилакторидо эмшэлүүлхэ түрүүшын группын тоодо орооб. Хэр һайнаар аргалнаб, ямар байнаб гэжэ цехэйн нүхэд асуугаад һаланагүй. Намда амар болоо. Нэгэдэхеэр, би өөрөө Кабанск тосхондо байдагби. Тиимэһээ ажалай һүүлээр эндэ аргаламжадаа нэгэ мүһэн абанаб. Хоёрдохёор, гэртээ ошоод, поликлиникэ, больница тээшэ гүйхэеэ болибоб. Сүлөөтэй сагни ехэ болоо. Гурбадахяар, өөрынгөө амаралтые дуран соогоо, хаанашье үнгэргэхэдэмни болохо.

Заводой шалгалга-хэмжэлгын приборнуудай слесарь Михаил Сляцкий ингэжэ хөөрэнэ:

— Эндэ ехэ һайн. Сэбэр һайхан таһалганууд. Санаториин гурим курам эбдэгдэнэгүй. Харыт даа, санаториин хажууда, тад урдань ресторан «Чайка» байна. Теэд һогтуушуулые харахагүйт.

— Тиимэ юумэн үзэгдэхэгүй, — гэжэ заводой парткомой секретарь Андрей Михайлович Ананьев хөөрөөндэ оролсоно. — Өөһэдтэнь иимэ анхарал хандуулжа, элүүр энхыень сахижа, үбшэ хабшанһаа һэргылжэ байһыемнай худэлмэришэд тон зүб ойлгоно.

— Зүб даа. Тингэхэл зэргэтэй, — гэжэ слесарь Афанасий Никитич Совакин парткомой секретариин хөөрөөн дээрэ нэмэнэ. — Иимэ анхарал үзэжэ байгаад, архи тамхи ууха гээшэмнай тон буруу ябадал ха юм.

Тингэжэ хэлээд, энэ нүхэрнай зөөлэхэн аршуул мүр дээгүүрээ хаяад, ваннада орохоёо ошобо.

Худэлмэришэдэй элүүр энхые сахиха хэрэгтэ Тимлюйн цементын заводойхид ехэ анхарал хандуулна. Партийна болон профсоюзай эмхинүүд худэлмэришэдэй амаралта, ажалай гурим һайжаруулха талаар олон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, цементын заводто тооһотой ажал ехэ ха юм. Нюдэндэ харагдахагүй жэжэ тооһон хүнэй ама хамар руу ородог. Харин Тимлюйн цементын заводто эриг сэбэрые сахиха, цехүүдые тооһогүй, арюун байлгаха хэрэг һайнаар табигданхай. Тиимэл хадань СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство «Үйлэдбэриин үндэр культуратай предприяти» гэһэн нэрэ зэргэ энэ заводто олгоо юм.

Энэ завод Байгал далайн эрьедэ амаралтын гэр баринхай. Тингэжэ энэ предприятиин худэлмэришэд зунай һайхан сагта Байгалай эрьедэ амарна. Түмэр харгын хажууда аятай зохид коттеджнүүд баригданхай.

Агнаха, загаһашалха дуратайшуул Сэлэнгэ мүрэнэй адагта ошожо амарна. Мүн Каменск хотоһоо холо бэшэ, нарһан тужа соо дачын гэрнүүд жэрылдэнэ. Саадта дуратайшуул, огород тарихаяа һанаһан худэлмэришэд тэндэ гэрнүүдые баринхан юм.

Худэлмэришэдтэ ингэжэ бэеэ эмшэлхэ, һайнаар амарха арга боломжо олгоод байхада, ажалай бүтээсэ һураггүй дээшэлнэ. Шанарыньшье һайн болоо.

Д. САНЖИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тимлюйн цементын заводой профилактори-санаториие даагша Лидия Алексеевна Петручик ваннада орогшодой бэе шалгажа байна.

Вл. МАТВИЕВСКИИН фото.

ДҮНГҮҮД СОГСОЛОГДОО

Аймгүйсэдкомой лекционно зал соо Зэдын аймагай барилгын, транспортын, худалдаа наймаанай ба нютагай промышленностиин худэлмэрилэгшэдэй суглаан болохо үнгэрбэ. Үйлэдбэриин түрүүшүүл, эдэбхитэд сугларжа, юһэдэхи табан жэлэй, үнгэрһэн 1975 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые зүбшэбэ. КПСС-эй райкомой секретарь В. М. Гармаев сугларагшадай урда мэдээсэл хэбэ.

Үнгэрһэн табан жэлдэ Дээдэ - Үшөөгэй, Сагаатай Инзагата, Енхор тосхонуудта, түмэр замай Зэдэ станцида электрын элшэ хүсэ дамжуулдаг лининүүд шэнэдхэгдэн табигдаа. Ондоошье томо һуурин газарнуудта автоматическа телефонно станцинууд ашаглагдажа байна. Нюга, Зэдэ, Дэрэстэй нютагуудта Зэдэ гол дээгүүр гурбан хүүргэ баригдаа.

Зүблөөнэй һүүлдэ аймагай хүдөө ажахын предприятинуудай түрүү худэлмэрилэгшэд КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар, дурасхаалта бэлэгүүдээр шагнагдаба.

С. ГЫРЫЛОВА.

ОЛОНОЙ ЭТИГЭЛДЭ ХҮРТЭГШЭ

Екатерина Авдеева Улаан-Үдын кооперативна техникум 1971 ондо дүүргэжэ, түрэл аймагайнгаа түб Бэшүүр тосхоной столоводо тогоошоноор худэлжэ эхилһэн юм.

Екатерина бүри багаһаа энэ мэргэжэл тухай бододог, заал һаа тогоошон болохоб гэжэ шиидэнхэн һэн. Столоводо худэлхэеэ ерэһэн үдэрһөө хойшо тэрэ өөрыгөө тон һайн талаһаа харуулһан байна. Амтатай эдеэ шанажа, олоной магтаалда хүртэхэһөө гадна, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, агитационно-пропагандистска худэлмэри ябуулдаг юм. Тиин суг худэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болонхой.

Үнгэрэгшэ жэлэй һунгалтын үедэ нүхэр Е. М. Авдеева Бэшүүрэй сельсоведэй депутадаар һунгагдаа. Тиин һунгагшадай дунда эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын худэлмэри ябуулхаһаа гадна, архида дуратай зарим хүнүүдэй гэр бүлэдэ зүб зөөрүү эрхэ байдал тогтоохо талаар ехэ оролдолго гаргадаг юм.

Ч-Д. БУДАЕВ.

Аймагай газетын дүй дүршэлһөө

ИИМЭ УУЛЗАЛГАНУУД ЯМАР ТУҺАТАЙБ?

Аймагуудай газетэнүүдэй зарим редакцинууд жэл бүхэндэ хонишодой уулзалга — «түхэреэн стол» эмхидхэдэг заншалтай болоһоор үнинэй. Илангаяа «Зэдын үнэн» газетын редакциин дүй дүршэл энэ талаар нилээд баян болоһон байха. Түрүү хонишодой заншалта уулзалгануудай аша үрэ, тэдэнэй ехэ туһа тухай нилээд мэдээжэ болонхой. Мүнөө бидэнэр «Хэжэнгын гол» газетын редакциин энэ талаар хэһэн худэлмэри, хонин һүрэг олошоруулха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэһэн «түхэреэн стол» эмхидхэдэг дүй дүршэл тухайнь эндэ хөөрэхэмнай.

ХОНИШОДОЙ заншалта уулзалга тухай газетэ, журналнуудта ходо бэшэдэг. Зүгөөр эдэ уулзалгануудай аша үрэ, тэдэнэй ашаг туһа тухай асуудалые хэдэн жэлэй саада тээ КПСС-эй Хэжэнгын райкомой бюро хаража, зүбшэжэ үзөө һэн. Юуб гэхэдэ, Хэжэнгын аймаг дотор хонин һүрэг яһала олоор үсхэбэрилэгдэдэгшье һаа, тэдэнэй ашаг шэмэнь үшөөл һайн бэшэ байдаг бэлэй. Зуун эхэ хонинһоо зуун хурьга абажа, хүхэ ногоон дээрэ бүрин бүтэнөөр табиһан, хонин бүхэнһөө ехэ ноохо хайшалһан хонишод хурга дарамаар үсөөн һэн.

Партиин Хэжэнгын райкомой бюро хадаа аймагай «Хэжэнгын гол» газетын редакцида иимэ дурадхал оруулаа бэлэй: жэл бүхэндэ хонишодой заншалта уулзалгануудые эмхидхэхэ. Тиигээдшье редакциин худэлмэрилэгшэд энэ һайн һайхан дурадхалые дэмжэн абажа, бодото дээрэнь тэрэниие бэелүүлхын тула оролдожо эхилээ.

Хонишодой түрүүшын уулзалга үнгэргэхын тула эмхидхэлэй худэлмэри яһала ябуулагдаа.

Тиигэжэ түрүүшын «түхэреэн стол» Загаһатын совхоздо 1974 оной апрель һара соо үнгэргэгдэбэ.

Энэ уулзалга юундэ Загаһатын совхоздо үнгэргэгдэхэ болооб гэһэн асуудал гаража болохо. Юуб гэхэдэ, энэ совхозой хонин ажал эрхилэгшэд аймаг соогоо яһала түрүү ябадаг, дүй дүршэлөөршье бараг һайн бэлэй. Энэ ажахыда үүлтэртэ хонидой хэдэн отара бии һэн. Тиигээдшье Загаһатын хонишод хурьга абалгада жэл бүхэндэ тон һайнаар бэлдэдэг, искусственна үрэжүүлгэеэ эмхитэйгээр үнгэргэдэг ха юм. Тиимэл һэн хойнонь «Хэжэнгын гол» газетын редакци энэ ажахын хонишодой дүй дүршэлые олоной дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидээд, Загаһата тосхондо «түхэреэн стол» эмхидхээ бэлэй.

Заншалта уулзалгада сугларһан хонишод ажахын хэдэн отарада ошожо, байра байдалыень хараһан, нүхэдтэез хөөрэлдэһэн байна. Удаань эндэ ерэһэн аймагай жара гаран хонишод өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай яаралгүй, дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэһэн юм. Загаһатын совхозой отарануудтахи байдалай, тэндэхи хонишодой ажал худэлмэриин һайн талануудыень тэмдэглэхэһээ гадна, дутуу дундануудыень элирүүлээ һэн.

Хэжэнгын аймагай хонишодой заншалта хоёрдохи уулзалга 1975 оной январь һара соо болоо һэн. Түл абалгын урда тээхи үе бэлэй. Хэжэнгын совхозой хонишодой хурьга абалгада хэр бэлдэһые энэ уулзалгада сугларһан хонишод хараһан, байра байдалыень үзэһэн, шалгаһан байна. Үбэлжэлгэдэ түгэс һайнаар бэлдэхэ, хурьга абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухай зүбшэхэ зорилго энэ «түхэреэн стол» дээрэ табигдаһан байгаа. Тиигэжэ аймагай түрүү гуша гаран хонишод өөһэдынгөө дүй дүршэл бэе бэедээ дамжуулан үгэлсэһэн, түл абалгые яажа үнгэргэхэ тухай хөөрэлдэһэн юм.

Аймагай хонишодой гурбадахи уулзалга 1975 оной август һара соо болоо. Энэ «түхэреэн столдо» сугларагшад 1974—1975 онуудай үбэлжэлгын дүнгүүдые гаргажа, дутуу дундануудаа элирүүлэн, ажал худэлмэри тухайгаа үргэнөөр зүбшэн хэлсээ һэн. Нажар-намарай үедэ хонидые һайнаар бэлшээжэ таргалуулха, искусственна үрэжүүлгэ эмхитэйгээр үнгэргэхэ асуудалые зүбшэн хэлсэхэ зорилго энэ уулзалга дээрэ табигдаа.

Энэ уулзалгын урда тээ Хэжэнгын аймагайхидан уряалаар Зэдын аймагай түрүү хонишод — Социалис Ажалай Геройнууд Г-С. Цыремпилова, Г. Рабдаев гэгшэд айлшалан ерэжэ, хэжэнгынхидэй ажал хэрэгүүдтэй танилсаһан, өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэһэн юм. Тэдэнэртэй болоһон уулзалганууд, зэдынхидэй дүй дүршэл тухай «Хэжэнгын гол» газетэ үргэнөөр бэшээ һэн.

Хонишодой уулзалга бүхэнэй үшөө холо урда тээ «Хэжэнгын гол» газетын редакци түрүү хонишодой статья, корреспонденцинүүдые олоор толилдог юм. Искусственна үрэжүүлгэ яажа хэдэг, үбэлжэлгэдэ яажа бэлдэдэг, абтаһан хурьгадые яажа хооллуулдаг, хонидоо яажа бэлшээдэг тухайгаа түрүү хонишод Ц. Цыденова, Ш. Намжилов, Л. Дамшаева болон бусад дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байна. «Түрүү хонишодой дүй дүршэл», «Хонишодой заншалта уулзалгын урда тээ» гэһэн рубриканууд доро тэдэ материалнууд толилогдодог юм.

Тиихэдэ «түхэреэн столдо» хабаадалсаһан хонишодой аймагай бүхы хонишодто хандаһан Хандалгые, хонин ажалай ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ, тобир һайн түлнүүдые, элбэг ехэ ноохо абаха тухай уряалые «Хэжэнгын гол» газетэ заншалта уулзалга бүхэнэй һүүлээр толилно. Энэнь һайшаалтай.

Аймагай хонишодой дүрбэдэхи «түхэреэн стол» байгша оной январиин 19-дэ, түл абалгын халуун хаһын эхилхын урда тээ Чисаанын совхоздо үнгэргэгдэбэ. Эндэ зуу гаран хонишод суглараа. Зуун эхэ хонин бүриһөө зуу гаран хурьга абаһан хүнүүдһээ гадна, ахир шаг дүнгүүдтэй гараһан хонишод энэ уулзалгада уригдаа һэн. Юуб гэхэдэ, эдэ нүхэд хадаа түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танилсаха, тэдэнэрэй хөөрөөе, дурадхалнууд болон зүбшэлнүүдые шагнаха байгаа ха юм.

Энэ уулзалгын урда тээ «Хэжэнгын гол» газетын редакци хадаа ехэ хонидой отарануудай түл абалгада бэлэдхэлые шалгаһан харалга-конкурс соносхоһон юм. Тингэжэ иимэ харалга-конкурснууд бүхы аймаг дотор үнгэргэгдөө. Худанай, «50 лет Октября», Хэжэнгын совхозуудай хонишод хурьга абалгада түгэс һайнаар бэлдээ гэжэ энэ харалга-конкурснууд эли тодоор харуулба. Мүн бэрхэ шударга хүнүүдые хонишодоор табиха асуудал яһала һайнаар шиидхэгдэжэ байна. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада 79 шэнэ хүн отарануудта эльгээгдээ. Эдэнэр бултадаа найдамтай, ажалша бэрхэ хүнүүд.

Хурьга абаха, түлжүүлхэ кошарно-базова онол арга, дүй дүршэл тухай «Хэжэнгын гол» газетэ үргэнөөр бэшээ. Тиихэдэ хонишодой ажал худэлмэриие хүнгэдхэхэ, оньһожоруулха асуудалнууд мүн лэ табигдаа. Жэшээлхэдэ, хонидые уһалха түхеэрэлгэ аймагай 16 отарада тодхогдоод байна. Энэмнай юуб гэхэдэ, хониной хашаа соо томо гэгшын цистернэ оруулагдажа табигдана. Тэрэ цистернэһээ түмэр соргонууд татагданхай. Хонишод дуратай сагтаа кран мушхаад лэ хурьгад болон хонидоо уһалуулна. Хурьга абаха, түлжүүлхэ кошарно-базова онол аргада 44 отара оронхой. Хонидые эдеэлүүлхэ модон хобоонуудай орондо түмэр хобоонууд олоор табигдана. Эдэ юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, хонидой хоргооһон, шэбхын үнэр тэдэндэ шэнгэхэгүй, арилгаха, угаахада амар байха болоно бшуу.

Хонишодой заншалта уулзалгануудай аша туһа тухай хонишод дуратайгаар хөөрэнэ.

Хэжэнгын совхозой түрүү хонишон **Ж. Генинов:**

— Хонин ажалда ябаһаар үнинэйб. Хони яажа харууһалхаб, хурьга яажа абахаб гэжэ яһалал мэдэдэгби гэжэ өөрыгөө тоолодог байгааб. Иимэ уулзалганууд дээрэ һонин, өөрынгөө мэдэхэгүй олон юумэ ойлгожо абааб.

Загаһатын совхозой түрүү хонишон **А. Шамсутдинова:**

— «Түхэреэн стол» гэнэ гүбди, али хонишодой уулзалга хадаа ехэл туһатай. Нарай хурьгадые яажа тэжээхэ тухай ехэл һонин зүбшэл, дурадхалнуудые тэндэ шагнааб. Тэдэниие ажалдаа хэрэглэнэб.

...Мүнөө Хэжэнгын аймагта «зуутан» хонишодой тоо 22 болонхой. Энэмнай үшөөл үсөөн гээшэ. Тиимэһээ Хэжэнгын аймагай хонишодой урда угаа ехэ зорилгонууд табяатай. Хонин һүрэг олошоруулха, ехэ ноохо абаха хэрэгтэ «Хэжэнгын гол» газетэ хонишодые улам зоригжуулжа, «түхэреэн столнуудаа» үшөөл эмхитэйгээр үнгэргэхэ болоно. Заншалта уулзалганууд ехэ туһатай. Энэ дүй дүршэлые улам үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, түрүү онол арга, зүбшэлнүүд тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ байдаг хэрэгээ энэ газетын редакци саашадань үргэлжэлүүлхэ, шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болгожо, партиин райкомдо ёһотой һайнаар туһалха болоно бшуу.

Г. ДАШАБЫЛОВ,
манай тусхай корр.

Хэжэнгын аймаг.

Хүгжэм заадаг багша. — Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ЕХЭ МҮРЫСӨӨН
Баку хотодо эхилхэ

СПОРТ

«Правда» газетын шангуудта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн апрелиин 4-дэ эхилхэнь.

Байгша ондо эхилхэ спортын хаһа онсо өөрын илгаатай. Энэ хадаа Монреальда июль һарада эхилхэ Олимпиин зунай XXI наадануудай урда тээ манай ороной спортсменүүдэй бэлэдхэл болоно. Эндэһээ уламжалан мүрысөөнүүдэй календарьнууд хабарай эхин тээшэ ураг шаа болгогдоһон байна.

СССР-эй хүнгэн атлетикын федераци «Правда» газетын шангуудта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ бүхэсоюзна урилдаанай эмхидхэлэй комитедтэй суг «Олимпиин нааданай жэл — гансашье олимпийцүүдэй бэшэ» гэһэн уряа доро олон тоото спортсменүүдэй хабаадалгатайгаар мүрысөөнүүдые үнгэргэхэ шиидхэбэри абаһан байгаа. Тиин март һарын эхеэр «Правда» газетын шангуудта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүд аймагууд болон хото городуудта үнгэргэгдэжэ захалхань. Удаань энэ һарын һүүл тээ областьнууд, республиканuудта түгэсхэлэй наада эмхидхэжэ, эрхимүүдээ тодоруулха болоно.

«Правда» газетын шангуудта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөнүүд Азербайджанай Баку хотодо зарлагдаха болобо. Һүүлэй үедэ жэл бүри үнгэргэгдэдэг болоһон заншалта энэ мүрысөөн байгша ондо 15-дахяа — хараалагдаһан болзорһоо урид—апрелиин 4-дэ үнгэргэгдэхөөр баталагдаба. Түгэсхэлэй эдэ наадануудта союзна республиканuудай, Москва, Ленинградай автономито республиканuуд, национальна округууд болон автономито областьнуудай командануud хабадалсахаар уригданхай. Тиин Баку хотодо болохо ехэ мүрысөөнүүдтэ оронноймнай 200-гаад городой, мүн республикануудай суглуулагдамал хүдөөгэй бүлгэмүүдэй команданууд ерэхээр хүлеэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэл адли мүрысөөнүүдтэ хабаадалсагшадта нэгэ доро «Правдын» шангуудые барюулха, мүн СССР-эй чемпионуудай нэрэ зэргэ олгохо гэһэн мүрысөөнэй дүрим хүсэндөө үлэнхэй. 16—17 наһатай басагад 1000 метрэй, 18—19-тэйшүүлынь —2000, эхэнэрнүүд—2000—3000 метрэй зайда урилдаха болоно. 17—18 наһатай хүбүүд гурбан километрэй, 19—20-тойшуулынь — 3000 —5000, эрэшүүл — 8.000, 14.000 метрэй зайнуудта урилдахаар хараалагдаба. Эрэшүүл, эхэнэрнүүдэй дундаһаа дүрбэн энэ зайда түрүүшын зургаан һуури эзэлһэн спортсменүүдтэ «СССР-эй спортын мастер» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо гэһэн тогтоол хүсэндөө үлэнхэй. Мүн иимэ нэрэ зэргэдэ эдиршүүлһээ түрүүшын гурбан һуури эзэлэгшэд хүртэхэ юм.

Байгша ондо үнгэргэгдэхэ мүрысөөнэй һонин юумэниинь гэхэдэ, РСФСР-эй болон Москвагай спортсменүүд гурба гурбан, Украинын, Белоруссиин, Казахстанай, Узбекистанай, Азербайджанай, Ленинградай спортсменүүд хоёр хоёр командануудые мүрысөөндэ хабаадуулха эрхэтэй.

Баку хотодо зарлагдаха «Правда» газетын шангуудта хүртэхын түлөө мүрысөөнүүдтэ хабаадагшадта барюулагдахаар хэдэн арбаад шангууд тогтоогдобо. Эдэнэрые газетын редакцинууд, СССР-эй спорткомитет, ВЛКСМ-эй ЦК. Азербайджанай республикын эмхи зургаанууд бэлдэһэн байна.

Энээнһээ гадна, үнгэрэгшэ жэлдэ тогтоогдоһон геройгородуудай шангууд эзэдээ хүлеэнэ. Мүн ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай тогтооһон шангууд Кишинев, Вильнюс хотонуудта бэлдэгдэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ «Правда» газетын шангуудта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ нааданай эмхидхэлэй комитедтэ бүхэсоюзна урилдаанда хабаадалсаха дуратайшуулһаа мэдүүлгэ абтажа эхилээ. Баку хотодо үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха дуратай байһанаа Ростовой областиин Гуково. Свердловско областиин Каменск-Уральск хотонуудай спортсменүүд мэдүүлһэн байна. Мүрысөөндэ хабаадалсаха дуратай командануud мартын 20 болотор СССР-эй спорткомитедэй, «Правда» газетын хүнгэн атлетикын таһагай нэрэ дээрэ өөһэд өөһэдынгөө мэдүүлгэ эльгээхэ болоно.

(ТАСС).

БҮХЭ БАРИЛДААН

РЕСПУБЛИКЫН ЧЕМПИОНАТ

Эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдаата барилдаагаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотын Спортын байшан соо болобо.

Спортын бүлгэмүүдэй, аймагуудай найман командын наяад эдир барилдаашад ковер дээрэ гаража, республикынгаа чемпионой нэрэ солодо хүртэхөөр тулалдаһан байха юм.

Эгээл хүнгэн бэетэйшүүлэй (45 килограмм) дунда һонирхолтой, шанга тэмсэл болоо. Баргажанай аймагай Баян-Голой дунда һургуулиин 8-дахи «В» классай һурагша Саша Бубеев «Спартагай» түлөөлэгшэ Вова Романов хоёр бусадһаа бар хүсэтэй байһанаа харуулжа, түгэсхэлэй нааданда уулзаба. Теэд эндэ түрүүшын шатада Саша 7:0 тоотойгоор шүүжэ, сугларагшадые баярлуулаа. Хоёрдохи шатада Бубеев бүри эдэбхитэйгээр барилдажа, нүгөөдэеэ дала мүр дээрэнь унагаажа, Буряадай АССР-эй чемпион болобо.

48 килограммай шэгнүүртэ Баян-Голой дунда һургуулиин һурагша Чингис Ринчинов бултанһаа шүрбэһэтэй бүхэ, дүршэл ехэтэй байгаа. Аха дүүнэр: «Спартагай» түлөөлэгшэ Леня Актинов, Ивалгын дунда һургуулиин 7-дохи «Д» классай һурагша Вова Актинов удаадахи һууринуудта гараа.

— 52 килограммай шэгнүүртэн сооһоо Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Сережа Убушеевтэй тэнсэхэ хүн олдобогүй. Миша Цыдыпов (Баргажан), «Спартагһаа» Эдуард Ивахинов хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлбэ, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад секретарь Б. Б. Бальжинимаев хөөрэнэ.

Юра Дугаров (Баргажанай аймаг), Слава Молонов (Түнхэнэй аймаг) удаадахи шэгнүүрнүүдтэ ядамаргүй диилэжэ, чемпионууд болоо. Эдэнэр яһала дүрэ шадабаритай, бар хүсэтэй барилдаашад боложо ябаһанаа харуулба. Ю. Дугаров бүхы уулзалгадаа ехэ булюугаар илаһан байна.

Баян-Голой һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Вася Будаев, «Буревестнигэй» эдир барилдаашад Саша Милгадаев, Коля Бураев, Түнхэнһөө Сережа Галсанов, Сережа Пермяков, «Забайкалецһаа» Андрюша Сосновский гэгшэд бэшэ шэгнүүрнүүдтэ шалгаржа гараһан байха юм.

Баргажанай аймагай эдиршүүл (тренерынь В. С. Очиров) 39 очко абажа илаа. Түнхэнэй хүбүүд эдэнэрһээ оройдоол 4 очкогоор гээгдэһэн байна. Улаан-Үдын аймагай эдир барилдаашад командаараа гурбадахи һуури эзэлбэ. Эдир барилдаашадаймнай мэргэжэл шадабариин ургажа байһые энэ мүрысөөн харуулаа.

Физкультурын ба спортын республиканска комитедэй кубогууд, I шатын дипломууд, дурасхаалта бэлэгүүд илагшадта барюулагдаба.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

телефон · телеграф · радио

ХИЛЫН СААНАҺАА

ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын хүдэлмэрине бүхы дэлхэйн арад зон һуларшагүй анхаралтайгаар адаглана. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл соо хараалагданхай зорилгонуудые, партиин политикые делегадууд нэгэн һаналтайгаар һайшаана гэжэ уласхоорондын шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинай хэһэн «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол зорилгонууд» тухай элидхэлые үргэнөөр шэнжэлнэ.

«Агуу ехэ Ленинэй үндэһэ һууриень табиһан Соведүүдэй орон дэлхэй дээрэ эгээл хүсэн түгэлдэр гүрэн болоо гэжэ мүнөө, КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэрилжэ байһан үдэрнүүдтэ, эрэлхэг зоригтойгоор хэлэжэ болоно, — гэжэ БКП-гэй ЦК-гай орган — «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. — КПСС-эй XXV съезд дээрэ хэгдэһэн элидхэлнүүд дотор харуулагдаһан баримтанууд энээн тухай гэршэлнэ, съездын делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо энээн тухай тэмдэглэгдэнэ. Алдартай КПСС-эй хүтэлбэри доро коммунизм тээшэ бата найдамтайгаар дабшажа ябаһан совет арадай морально-политическэ нэгэдэл улам бата бэхи боложо байнхай».

Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ асари ехэ түсэбүүдые экономическа тогтууритай хүгжэлтэ дэбжэлтын эрхэ нүхэсэл болоно гэжэ Болгариин «Отечествен фронт» газетэ бэшэнэ.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуурие байгуулгада совет обществын ямар асари ехэ амжалтануудые туйлажа байһыень КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэри элирхэйлэн харуулба гэжэ Чехословакиин «Руде право» газетэ мэдээсэнэ. Съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн КПСС-эй ЦК-гай тоосоон дотор, экономикые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд тухай элидхэл соо эдэ амжалтанууд үргэнөөр харуулагданхай. Совет түсэбтэ табан жэлнүүд ажалшан арадай дэлхэй дээрэхи түрүүшын гүрэнэй ниитэ ба экономическа хурдан түргэн хүгжэлтэ дэбжэлтын һүлдэ, эдэнэй эб найрамдалда дуратай хүсэл эрмэлзэлгэнүүдэй һүлдэ болоно. Социалис хани нэгэдэлдэ «түсэбтэ табан жэл» гэһэн ойлгомжо интернациональна шэнэ удхатай болонхой. Энэнь шэнэ байдал байгуулгада, дэлхэйн социалис экономическа байгуулалтые хүгжөөн бэхижүүлгэдэ аха дүү оронуудай үг зорилгонуудые нэгэдүүлнэ.

Совет ажахые хүгжөөлгын арбадахи табан жэлэй түсэб хадаа эб найрамдалта коммунис зохёон байгуулхы ажалай түсэб болоно. Капиталис оронуудай экономикын доройтон муудажа байһан түүхэтэ үедэ энэ түсэб зохёогдоо гэжэ Венгриин «Непсабадшаг» газетэ тэмдэглэнэ.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» баруунай оронуудай хүн зоной анхарал татаһан, һонирхол үүсхэһэн байна. Америкын «Нью-Йорк таймс» газетэ А. Н. Косыгинай элидхэлые дэлгэрэнгыгээр толилходоо, капитализмтай экономическа мүрысөөндэ Советскэ Союз ехэ амжалтануудые туйлаа гэһэн үгэнүүдыень онсолон тэмдэглэнэ. Шэнэ табан жэлдэ хараалһан зорилгонуудаа совет экономикын туйлахада, Советскэ Союз үнэхөөрөөшье шэнэ шатада орохо байна гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ элидхэл соогоо хэлэбэ гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство мэдүүлнэ.

Үнгэрһэн түсэбтэ табан жэлдэ Советскэ Союз урда урдын табан жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехэ экономическа ургалта, социальна дэбжэлтэ туйлаа гэжэ Франциин «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Совет промышленностьда, эрдэм наукада ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Капиталис оронуудһаа СССР-эй илгаань юун бэ гэхэдэ, элшэ хүсөөр хэзээдэшье дуталдадаггүй байна гэжэ Италиин «Паэзе сера» газетэ бэшэнэ. Социалис түсэблэлгын гуримай булюу һайн талань юун бэ гэхэдэ, түүхэй эд үйлэдбэрилгые үргэнөөр хүгжөөһэн ябадал болоно.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые, КПСС-эй XXV съездын бусад материалнуудые хүгжэжэ байгаа залуу гүрэнүүдэй хүн зон наринаар шэнжэлнэ.

СССР-эй экономическа амжалтанууд шэнэ түсэбтэ табан жэлдэ хараалагдаһан асари ехэ зорилгонуудтал адли үргэн ехэ байна гэжэ Кениин «Бараза» газетэ бэшэнэ. Эдэнь СССР-эй экономико ба соёл культурые саашадань хүгжөөлгын үндэһэ һуури болохоһоо гадна, Советскэ Союзтай харилсаа холбоотой бусад оронуудта һайнаар нүлөөлнэ. Ленинэй һургаал заабаринуудые хүтэлбэри болгон, Совет гүрэн мүндэлһэн сагһаа хойшо колониальна ба дарлагдан мүлжэгдэһэн оронуудай арадуудта аха дүү ёһоор гараа һарбайдаг заншалтай юм гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай байһанай ашаар бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө тэмсэдэг олон арад—Африка түбиин ехэнхи хубинь эрхэ сүлөөтэй болонхой.

Шэнэ түсэбтэ табан жэл дэлхэйн экономикын түүхэдэ гайхамшагта шата болоно гэжэ Перугай «Хорнада» журнал бэшэнэ.

(ТАСС).

ХЕЛЬСИНКИ

У. К. КЕККОНЕНЭЙ ХӨӨРӨӨН

ТАСС

Финляндиин Республикын президент У. К. Кекконен совет журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө иигэжэ мэдүүлбэ:

КПСС-эй XXV съезд манай Финляндиин ба бүхы дэлхэйн хүн зоной анхарал ехээр татаа, һонирхол үүсхээ. Мүнөө үедэ дэлхэйн политикада Советскэ Союзай ехэ үүргэ дүүргэжэ байдагынь арсашагүй.

Совет обществын хүтэлбэрилхы хүсэнэй КПСС-эй түүхэдэ XXV съездын абажа байһан шиидхэбэринүүд хүн зоной анхарал илангаяа ехээр татана. Эдэ шиидхэбэринүүдэй нүлөөнэй Совет гүрэнһөө холо саагуур тараха байһаниинь элитэ. Энээнэй үндэһөөр Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай түлөөлэгшэд эб найрамдал хангахын түлөө шууд сэхээр, эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Эб найрамдалта программа дотор табигдаһан олон зорилгонуудые шиидхэхын тула Финляндиин, Советскэ Союзай правительственна зургаанууд бата харилсаатайгаар ажаллана гэжэ У. К. Кекконен тэмдэглээ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй амжалтатайгаар дүүрэһые тэмдэглэжэ болоно.

КПСС-эй XXV съездын баталан абажа байһан ээлжээтэ табан жэлэй түсэб манай оронуудай хоорондохи экономическа харилсаанда һайн үндэһэ һуури табиха байһандань этигэн найданаб гэжэ У. К. Кекконен үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Гватемалада газар ехээр хүдэлжэ, тэндэхи хүн зоной ажабайдалда тон ехэ хохидол ушаруулба. Түб хото Гватемала—сити, мүн бусадшье һуурин тосхонууд һандараа, хэдэн мянган хүн зон үхэжэ, байра байдалаа алдажа зобогшод ехэ олон.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чимальтенанго һууриннай хохидолдо орогшод эдеэ хоол абажа байна.

АП-ТАСС-ай телефото.

СИНЬХУА АГЕНТСТВО
ЮУНДЭ ХОРООР ХАШХАРНАБ?

Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэжэ байдаг арадуудта Советскэ Союзай Коммунис парти туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлдэг, саашадаашье үзүүлхэ юм гэжэ КПСС-эй Москвада боложо байһан XXV съезд дээрэ хэгдэһэн КПСС-эй ЦК-гай тоосооной үгэнүүд бүхы дэлхэй дээгүүр тараба. Тиихэдээ Советскэ Союз өөртөө ямаршье аша туһа абахые оролдодоггүй, политическэ хашалта харшалалта хэхые, сэрэгэй баазануудые бии болгохые хүсэдэггүй байна гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдээ. Совет хүнүүд революционно һэшхэлээрээ, коммунис үзэл бодолоороо хүтэлбэрилэгдэнэ бшуу. Анголо тухай асуудалаар СССР-эй хараа бодол энээниие элирхэйлнэ.

«Анголын арадта социалис оронууд саг соогоо ашаүрэ ехэтэй, эдэбхитэй, шиидхэхы туһаламжа үзүүлээ», — гэжэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөнэй (МПЛА) ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРА-гай министр Алвеш Батишта XXV съездын трибуна дээрэһээ мэдүүлбэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай үнэн зүрхэнэй туһаламжа, Африкын ба бусад түбинүүдэй түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй һаналаа нэгэдэлгэ, дэмжэлгэ империалис ээрхэг түримхэйшүүлтэй тэмсэлдэ бидэнэй туйлаһан амжалтануудта ехээр нүлөөлнэ гэбэ.

Анголын арадта туһа хүргэһэнэйнь түлөө, тэрэнэй интернационализмын түлөө НРА-гай президент Агостиньо Нето Советскэ Союзда баяр хүргэжэ байһанаа урда тээхэнэнь мэдүүлээ һэн. «Социалис оронуудтай харилсаа холбоо тогтоохододомнай, ямар политика баримталан бэелүүлхые огто баалалта хэдэггүй» гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэһэн байгаа.

Советскэ Союзай залан сэхэ хараа бодолдо уласхоорондын олониитын үгэһэн үндэр сэгнэлтэ Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй дурыень гутаагаа, хорыень бусалгаа. СССР-тэ ба арадуудай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлые дэмжэһэн тэрэнэй хараа бодолдо зүрюу харша шэнжэлэлнүүдые Хитадай Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Тиихэдээ Анголын арадта Советскэ Союзай үзүүлһэн үнэн зүрхэнэй туһаламжые худал хуурмагаар харуулна.

Синьхуа агентство сагаан юумые юундэ хара болгохые оролдоно гээшэб? Юундэб гэхэдэ, маоистнууд национально-сүлөөрэлгын хүсэнүүдтэ эсэргүү байна.

(ТАСС).

БРАЗЗАВИЛЬ

Браззавильда болоһон уулзалгын дүнгүүд

ТАСС

Хоёр ороной хоорондохи харилсаае һайжаруулха тухай шиидхэбэри Анголын Арадай Республикын, Заирай президентнүүд абаба гэжэ НРА-гай президент Агостиньо Нето, Заирай президент Мобуту Сесе Секо гэгшэдэй хоорондо үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай коммюнике соо хэлэгдэнэ. Эдэ оронуудай газар дайда дээрэһээ бусад ондоо орондо эсэргүү сэрэгэй ябуулганууд хэгдэхэгүй, Заирай-Анголын хилын ойроо хүртэшэгүй байлгыс хангаха хэмжээнүүд тухай, зугадан тэрьедэһэн хүнүүдые орон нютагуудтань бусааха тухай үгэеэ ойлголсобо.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2 ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» мартын 3-да үнгэргэгдэһэн 9-дэхи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 7 (биатлон), 17 (уран һайханай гимнастика), 22 (коньки), 28 (стол дээрэ наадагдадаг теннис), 29 (парашютна спорт), 41 (теннис);

«Спортлото-2» 6 (баскетбол), 17 (уран һайханай гимнастика), 25 (сана-трамплинһаа һүрэлгэ), 36 (слалом), 41 (теннис), 49 (даам).

(ТАСС).

ЗАҺАБАРИ

КПСС-эй XXV съезд дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн тоосоото элидхэл манай газетын байгша оной февралиин 25—26-най номернуудта толилогдоһон байна. Тус элидхэлые буряад хэлэн дээрэ оршуулха үедэ тодо бэшэ, дүүрэн бэшэ үгэ ба мэдүүлэлнүүд гараһан байна.

Дутагдалтай байһан мүрнүүдые эндэ үгтэһэнэй ёһоор уншахые гуйнабди:

ФЕВРАЛИИН 25-най НОМЕРТО

2-дохи хуудаһанай гурбадахи колонкодо дээрэһээ дүрбэдэхи абзацай дороһоо табадахи мүрые: «...мүн болоно. Эдэ холбоо барисаанууд эрхим дүй дүршэлөө халан абалсаха арга олгоно»—гэжэ саашадань тэндэ байһан хэбээрнь уншаха.

3-дахи хуудаһанай эхин колонкын дээрэһээ 12-дохи абзацай һүүлшын мэдүүлэлые: «...Палестиные сүлөөлхэ эмхитэй нүхэд ёһоной холбоон бэхижэнхэй».

4-дэхи хуудаһанай хоёрдохи колонкын дээрэһээ 5-дахи абзацай дороһоо зургаадахи мүрые; «...бүхэдэлхэйн ассамблей гэхэ мэтэнүүд үнгэрэгшэ табан жэлдэ энэ хүдэлөөе хүгжөөлгын шухала шатанууд болоһон байна»—гэжэ уншаха.

Мүн энэ хуудаһанай һүүлшын колонкын дээрэһээ дүрбэдэхи абзацай дороһоо дүрбэдэхи мүрые: «...Гаитиин, Урда Африкын болон бусад оронуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг хэдэн зуугаад, хэдэн мянгаад тэмсэлшэд түрмэ түшэнүүдтэ, концентрационно лагерьнуудта хаагданхай байһаар. Олон коммунистнууд революциин хэрэгэй түлөө ами наһаяа үгэһэн байна»—гэжэ уншаха.

ФЕВРАЛИИН 26-най НОМЕРТО

2-дохи хуудаһанай гурбадахи колонкодо дээрэһээ 4-дэхи абзацай түгэсхэлые иигэжэ уншаха: «Энээнэй ашаар ороной национальна доходой 85—90 процентнь бүхыдөө ажалай бүтээсын ургалтаһаа орохо болоно. Энэнь үнгэрэгшэ табан жэлдэ 80 процент байһан юм».

Удаадахи абзацай эхин мэдүүлэлэй 2-хи мүртэ «Экономическа» гэһэн үгые «технологическа»—гэжэ уншаха.

Мүн энэ хуудаһанай һүүлшын колонкын дээрэһээ 4-дэхи абзацай түгэсхэлдэ иимэ мэдүүлэл нэмэжэ уншаха: «Ашаглагдажа байгаа предприятинуудые шэнэдхэн зэбсэглэлгэдэ, һэльбэн шэнэдхэлгэдэ—шэнэ барилга хэнгүйгөөр гү, али капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ багаар гаргашалан, үйлэдбэриин предприятинуудые үргэдхэжэ боломоор газарнуудта мүнгэ ба зөөри нэн түрүүн зорюулха шухала».

3-дахи хуудаһанай эхин колонкын дээрэһээ хоёрдохи абзацай түрүүшын мүрые: «Химизаци. 1966 онһоо 1975 он хүрэтэр...»—гэжэ саашадаа тэрэ хэбээрнь уншаха.

Баһа энэ хуудаһанай 2-дохи колонкодо дээрэһээ зургаадахи абзацай зургаадахи мүрые: «...республиканууд болон областьнуудта...» гэжэ уншаха.

Тэрэл хуудаһанай гурбадахи колонкын дээрэһээ 15-дахи мүрые: «...гэжэ найдажа болохо аал? Болохогүй байһаниинь элитэ» гэжэ уншаха.

6-дахи хуудаһанай эхин колонкын дээрэһээ зургаадахи абзацай дороһоо долоодохи мүрые: «Гэхэ зуура профсоюзуудай хүдэлмэридэ эдэ бүгэдэ зохихо бэелэлээ даб дээрэ олоогүй байна хаш»—гэжэ саашань уншаха.

Энэ хуудаһанай гурбадахи колонкын дээрэһээ долоодохи абзацай хоёрдохи мүрые: «табан жэлэй үрэ дүн согсолон гаргажа байнабди. Эдэ—һайн дүнгүүд...»—гэжэ саашань үргэлжэлүүлхэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй XXV съезд тухай информационно мэдээсэл. Нүхэр А. Н. Косыгинай түгэсхэлэй үгэ. «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай проект тушаа КПСС-эй XXV съездын тогтоол. КПСС-эй XXV съездын дневник (Үргэлжэлэлынь 2-дохи хуудаһанда).

Хоёрдохи хуудаһанда. КПСС-эй XXV съезд дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоевой хэлэһэн үгэ. КПСС-эй XXY съездын дневник. (Эхиниинь нэгэдэхи хуудаһанда).

Гурбадахи хуудаһан тематическа, ажалшадай бэшэгүүдһээ бүридхэгдэнэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Братиславаһаа ерэһэн ансамбль» — В. Борисовагай корреспонденци.

СЭНХИР ЭКРАН

«Орбита». 09.20 — Шэнэ һонин. 09.50 — «Хүбүүд, урагшаа!» (үнгэтэ). 10.30— «Уран зохёолшын үгэ». 10.45 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудта зорюулагдаһан концерт** (үнгэтэ). 12.00 — **КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэри тухай мэдээсэл** (үнгэтэ). 12.30 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудта зорюулагдаһан концертын үргэлжэлэл** (үнгэтэ). 13.45 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудтай уулзалга.** 14.15 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М) — «Спартак» (3-дахи үе). 14.50 — Забһарлалга. 15.00 — **КПСС-эй XXV съезд дээрэ** (үнгэтэ). 16.00 — Концерт (үнгэтэ). 16.30— **КПСС-эй XXV съезд дээрэ** (үнгэтэ). 17.05 — С. Прокофьев. «Долоодохи симфони». 17.30 — Совет поэдүүдэй шүлэгүүд (үнгэтэ). 17.50 — Г. Свиридовэй романснууд Н. Огренич дуулаха (үнгэтэ). 18.00 — «Время» **КПСС-эй XXV съезд дээрэ.** 19.00 — «Номой таг». 19.30 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудта зорюулагдаһан концерт** (үнгэтэ). 20.50 — Забһарлалга. 21.00 — **КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэри тухай мэдээсэл** (үнгэтэ). 21.30 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудта зорюулагдаһан концертын үргэлжэлэл** (үнгэтэ). 22.45 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудтай уулзалга** (үнгэтэ). 23.15 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат «Динамо» (М) — «Спартак» (3-дахи үе). 23.50 — Совет поэдүүдэй шүлэгүүд (үнгэтэ). 24.00 — «Время». **КПСС-эй XXV съезд дээрэ.**

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.30 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 18.55 — Телевизионно һонин. 19.15 — «Улаан-Үдэ хотын програм-ма». 19.55 — «Хүндэтэ эхэнэрнүүд, һайндэрөөр!». Телевизор харагшадай захилаар концерт. 20.55 — Эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаһан «Сэсэг» гэжэ телевизионно концерт.

УНШАГТЫ[…]
һонирхохо[…] байхат

ЭРТЭ УРДЫН ҮНЭТ[…] ШУХАГ ЗҮЙЛНҮҮ[…] ХУЛГАЙЛАГДАНА

ЭРТЭ УРДА САГАЙ […] шухаг зүйлнүүдые ху[…] эгээл үнинэй, хууляар хэ[…] абадаг «мэргэжэлнүүдэй» […]ниинь болоно. Урда балар[…]та энэ үргэнөөр дэлгэрэһ[…]гаа. XX зуун жэлэй эхеэ[…] ехэ, баян бүхы пирами[…] һүмэнүүд, хүүрнүүд ба[…] урдын Египедэй бусад […] лэлгэнүүд бултасаа […] хулгайда орһон байгаа.

Урда сагай үнэтэ […] зүйлнүүдые хулгайлха д[…] тайшуул мүнөөшье бии […]һаар. Миньяа провинци[…] Бавит тосхон шадар […] хэһэн археологуудта бу[…] сэгээр хангагдаһан ехэ […] хүнүүд добтолһон байгаа. […] хэдэ эдэнэй олоод байһа[…] хы үнэтэ шухаг зүйлнүү[…] буляажа абаба. Гэбэшье […] ци эдэниие идпишеэгүй […] жархёо.

ЮРЭ БУСЫН КОНКУР[…]

ЮРЭ БУСЫН конкур[…]яар Филиппинын Булакан […]винцидахи Ангат хотодо […]гэгдэхэ юм. Тэрээндэ хаба[…]шад сэбэр һайханаа, […] зулгы сангаа харуулхаһаа […]на, үхэр хулганын һүүлнү[…] хүндэтэ жюрин гэшүүдэ[…]руулха ёһотой. Конкурс […] хэлгын гол шалтагаан […] байгааб гэхэдэ, һүүлэй […] хото шадархи полинууд […] гүүр үхэр хулгана олоороо […]жэ, барааргай ургасые […] түйбэн һалгааһан байна. […] гаархидай абаһан хэмжээн[…] мүртэй үрэ дүнгүүдые үгө[…] Тиихэдэнь хотын мэр […] сиско Иллекас онсо өөрсэ […] хэрэглэхые шиидхэһэн […] Алаһан үхэр хулгананууда […] һүүл бүхэнэй түлөө 10 бал[…] мэгдэхэ юм гэжэ тэрэ сон[…] Эдэ «зүйлнүүд» нютагай эд[…] сэбэр һайхан басагые […]лэн тодорхойлогдо ну[…] байна.

МЕДУЗАНУУД.. ДОБТОЛНО

ПЕРУГАЙ хүн зоной […]ха дуратай газар—Номгон […]лайн эрье шадарай пляж […] хүн зон харагдахаяашье […]шоо.

Зунай ааяма халуунда […]да ойможо, бэеэ һэрюусүү[…] тула Лимэ хотын хүн […] олоороо түб хото шад[…] пляж руугаа тэгүүдэг бай[…] юм. Һаяшаг субботын үдэр […]лэ айхабтар олон хүн […] ошоһон аад, идаашегүй […] соо нэгэ хэдэхэн лэ хүн […]шоо. Теэд хэдэхэн минутын […] гэрхэдэ, эдэшье зүрхэтэй[…] уһан сооһоо гүйлдэжэ га[…] Ушарынь юуб гэхэдэ, айхаб[…] олон медузанууд уһан […] исалжа байгаа. Эдэнь хо[…]до хориггүй юрын медуза[…] бэшэ, харин диаметрээрээ […] сантиметр хүрэтэр мантан […] олон миллион медуза Пер[…] эрье шадар бии болошоо […] ёр-гурба хадхахадань […]да ойможо байһан хүнүүд […] шадаа уһа руу орохоёо […] сэхээ болино.

Медузануудай добтол[…] гансал уһанда оймогшод […]дээ бэшэ, харин загаһаша[…] түбэг бэрхэшээлдэ орон[…] тонно хүрэтэр загаһа т[…] гаргадаг гүльмэ губшүү[…]дынь хэдэн арбаад тонно […] дуза даангүй таһаршана. […] гэжэ траулернууд олзоб[…] хэхэ аргагүй болоно бшуу.

ҮИЛСӨӨР... ЗААН[…] ҺҮНДЭЛНЭ

ХҮН ЗОНДО харуулхы[…]ла заанине хото город со[…] хүтэлэн ябуулһан ту[…] И. А. Крыловой басни соо […]лэгдэдэг гээшэ. Африкад[…] дорхойлон хэлэхэдэ, […] иимэ хэмжээ абаһанай […]гүй юм ааб даа. Ушарын[…] гэхэдэ, заануд өөһэдөө […] городто орожо ерэдэг. һа[…] нэгэ заан Меру хотодо […] энээгүүр һанаа амар[…] гэшхэлһэн байгаа. Сав[…] айлшан хотын эгээл түбтэ […]жэ. нютагай дэлгүүрэй, […] худалдадаг газарнууд[…] жуугаар ябаһан, нирай[…] байшангай хананууды[…] дөөд, онсо юушье оло[…] ямаршье хоро хүргэнгүй, […]лан тэнюунээр саашалпаа […]гаа.

Мэнэ һаяхан һүрэг за[…] Меру хотын баруун хубиө[…] боложо, оршон тойронх[…] мернүүдэй тарилгада, гэр […] рада ехэ гарза хохидо[…] руулһан байха юм.

(ТАСС).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо[…]

г. Улан-Удэ, ул. […] 35. Телефоны: редак[…] 2-54-54, приемная—[…] зам. редактора — 2-[…] зам. редактора — 2-[…] отв. секретаря — 2[…] секретариат — 2-66-7[…] дель партийной жи[…] 2-6[…]1, сельского хоз[…] 2-[…]-36, 2-63-86, пром[…] агитации — 2-56-32, […]мышленности и строител[…] — 2-61-35, советского с[…]тельства и быта — 2-[…] культуры и школ — 2-[…] писем и селькоров—2-[…] информации — 2-34-0[…] щественная приём[…] 2-56-62, машинное […] 2-57-63, корректор[…] 2-35-95, фотолаборат[…] 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00431. Заказ № 015[…]